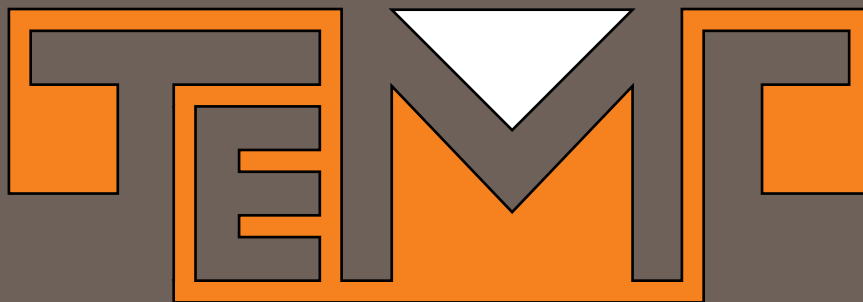

ВЕСТИ

50 ГОДИНА ТЕХНИЧКЕ ШКОЛЕ

Наставак РеџеКо и Кардс 3 пројекта

Интеркултурално образовање

Духовно вече

САВИНДАН

МОСТОВИ

СПОРТ

ЗЕЛЕНА СТРАНА

ЛИТЕРАРНА СТРАНА

КЊИГЕ

МУЗИКА

КУЛТУРА

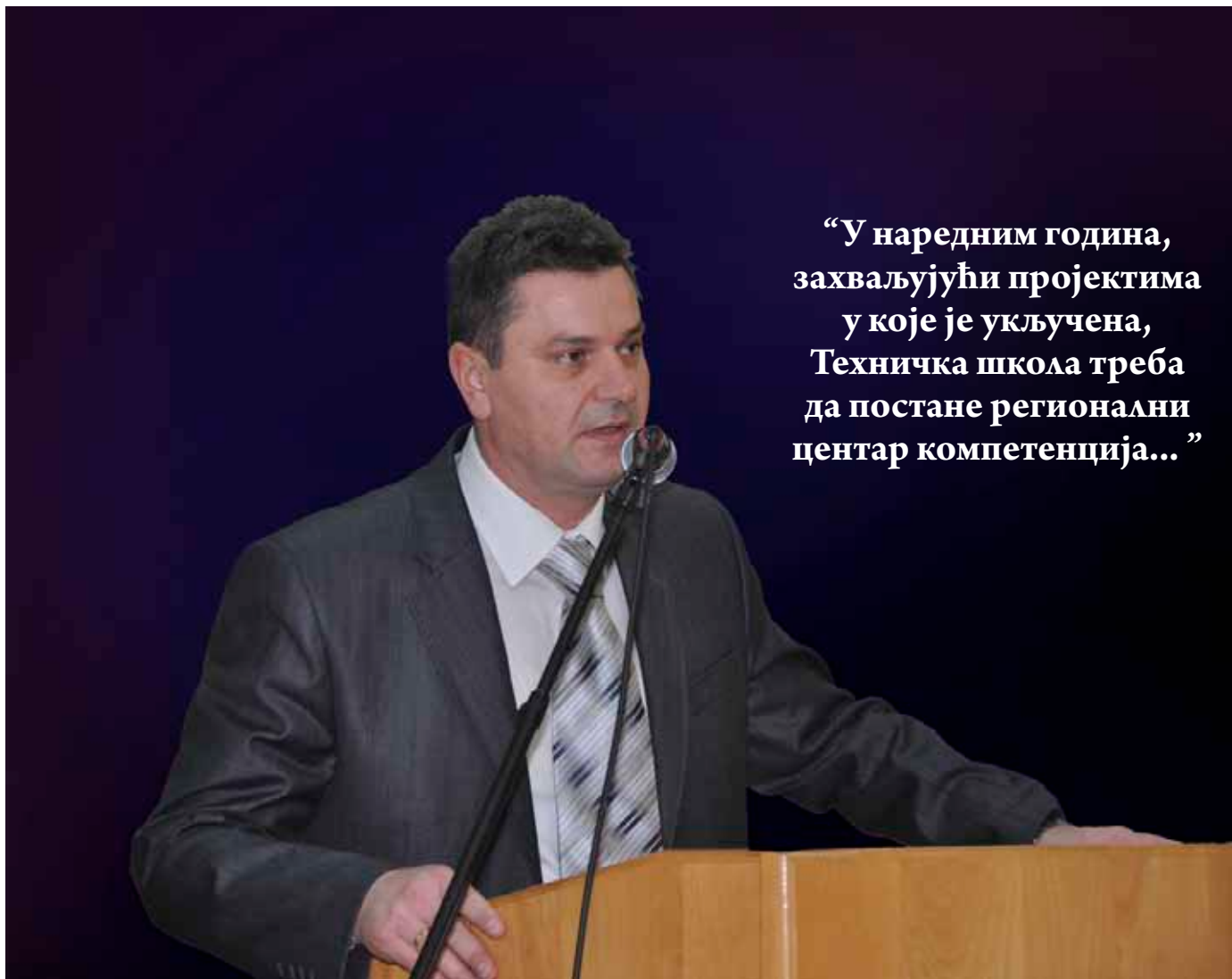
Јубилеј - 50 година "Техничке школе"

Дана, 3. децембра 2010. године, "Техничка школа"у Ужицу Добележила је јубилеј-50 година рада и постојања школе. Свечаном догађају су, поред бројних званица, присуствовали и представници партнерских школа из Крагујевца, Суботице, Крања и Хановера. Тог дана, подсетили смо се неких важних догађаја везаних за нашу школу.

Свечана академија започела је традиционалном химном Светом Сави и сећањем на ту 1960-ту годину, годину оснивања школе. Те 1960. године, у Југославији, земљи једнопартиског система, развијало се самоуправљање и неговало братство и јединство; организоване су бројне омладинске радне акције; носиле су се пионирске мараме; "Застава"је већ пет година производила фићу; телевизија две године емитовала програм; Елвис Присли је светски певач број један; Лола Новаковић је снимила своју прву плочу; Звезда је постала првак државе; све је било Титово, па и Ужице. У то време, код нас су пословала предузећа: "Цвета Дабић", "Први Партизан", "Партизанка", "Ваљаоница бакра", "Кадињача", "Димитрије Туцовић", "24. септембар", "Деса Петронијевић", "Вести". Трг партизана још није био изграђен; у Народном позоришту одиграно је 11 нових представа.

После подсећања на 1960. годину, уследило је извођење музичке нумере уз пратњу гитаре, а затим је водитељски пар информисао присутне о најзначајнијим догађајима везаним за школу у последњих десет година.

**“У наредним година,
захваљујући пројектима
у које је укључена,
Техничка школа треба
да постане регионални
центар компетенција...”**

Период од 2002. године обележен је увођењем нових образовних профила, интензивним сарађивањем и опремањем школе, као и учешћем школе у разним пројектима. Школа је 2003. године ушла у прву фазу реформе средњег стручног образовања, у оквиру које је кроз CARDS I, Европска унија, преко Европске агенције за реконструкцију и развој, финансирала школску зграду, савременим наставна средства и опрему за огледни образовни профил оператер машинске обраде, али и обуку за савремени начин рада у школи. Прва интернет презентације школе направљена је 2003. године. Школске 2003/2004. године, уведена су нова подручја рада: хемија, неметали и графичарство. Од 1. септембра 2005. године, школа се поново зове само: Техничка школа. Од 2005. године школа је у пројекту “Е-знање-Ужице и у пројекту “Зора”. 2006. године, школски портал освојио је друго место за најбољи школски веб сајт. Исте године, школа је ушла у другу фазу програма реформе средњег стручног образовања, а уведен је и нови образовни профил: електротехничар телекомуникација-оглед. Наредне 2007. године,

школа успоставља партнерске односе са Политехничком школом из Крагујевца и Техничком школом из Суботице. Са великим задовољством, школа је 2008. године успоставила сарадњу са Техничком школом из Краља. Исте године, уведен је нови образовни профил: техничар за обликовање графичких производа-оглед. У септембру 2009. године, школа је започела реализацију пројекта “РеЦеКо Србија”, заједно са још 11 средњих стручних школа из Србије. Почетком 2010. године, школа је ушла у пројекат “Модернизација система средњег стручног образовања”

Након информативног дела програма, ученици наше школе извели су интересантан скеч, у коме су веома успешно показали своје глумачке способности и упознали нас са модерном школом. Крај програма зачинила је весела песма хора, након које је директор нашим драгим пензионерима уручио пригодне поклоне, а пословним партнерима специјалне монографије. Учешће у свечаној прослави 50 година школе за нас ученике било је велика част и задовољство. . Надамо се да је наш скромни допринос прослави дао неку посебну драж, и позивамо будуће генерације да следе наш пример и учествују у организацији неких нових јубилеја.

Пројекат CARDS 3

Школа је укључена у тећу фазу CARDS пројекта од 2010. године. Координатори овог пројекта су Иван Савић и Марија Жунић. Они су учествовали у низу обука током прошле године. Ова фаза пројекта односи се на самовредновање колега једнаких по образовању и позицији. Ове године имали смо две екстерне евалуације, у фебруару и у марту. Прву спољну евалуацију обавили су представници пројекта, Керстин Шнајдер и Славица Поповић, као и Радмила Марјановић, представник Школске управе. Другу евалуацију обавила је само представница Школске управе са циљем да види шта смо унапредили након прве посете.

Извештаји евалуације су били углавном позитивни, што је добра потврда за пут којим Школа иде даље.

НОВА ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА

Пројекат РЕЦЕКО Србија, који се у нашој школи реализује од септембра 2009. године, донео је ове школске године неколико новина.

По угледу на ПроРеКо школе у Немачкој, у Техничкој школи имплементирана је нова организациона структура заснована на секторима и тимовима. Запослени у школи организовани су у једну прилагодљиву и динамичну организациону структуру, која почива на тимском раду и предвиђа одговорност сваког појединца за остваривање утврђених циљева.

Значај део пројекта реализује се у области менаџмента квалитета и сталног побољшања квалитета рада школе, кроз примену Модела изврсности Европске фондације за управљање квалитетом (EFQM - European Foundation for Quality Management).

ШКОЛСКА СЛАВА САВИНДАН 2011

“И овај пут смо кроз програм припремљен за прославу Славе покушали да на нов, другачији начин, осветлимо неке моменте из живота Светог Саве...”

Многи дани у току једне школске године протекну нам помало неприметно. Провуку се кроз прсте безбојни, један налик другом, или остане тек понеки трен у сећању. Ипак, постоје и дани који својом светлошћу обасјавају чак и време испред и иза себе. Школска Слава је један од њих.

Ка њој смо путовали полако, сигурним кораком, приносећи Светом Сави наш труд и наше дарове. Обилазили смо наше храмове, ишли у посете манастирима ваљевске и жичке Епархије, и тамо – крај кивота Св. Николаја, гроба Авве Јустина и моштију Св. Теоктиста и многих других – узносили молитве за своје ближње који нису могли бити са нама, али смо ми њих носили у својим срцима. Организовали смо и духовно вече, па тако духовно окупљени решили да се покажемо у још једној врлини – гостољубљу. Прва прилика је била прослава јубилеја, 50-годишњице наше школе, након чега смо коначно дочекали и нашу Славу.

Тог дана, сви смо били као један. Свако зна своје место, своје задужење, улогу, и свако се труди да на најбољи начин то и оствари. С љубављу дочекујемо прве госте. Наш овогодишњи домаћин Славе је г. Мића Мићић, генерални директор МПП, "Јединство" из Севојна, у чије име нам је технички директор г. Рашо Смиљанић традиционално донео свећу, колач и жито. Кандила су упаљена и обасјавају иконе Светог Саве, као и наша срца. Пристижу и остали гости...

Ове године и мало туге дотакло је нашу душу. Преосвећени Владика Теодосије није могао, као и ранијих година, бити са нама, али зато нас испуњава срећа и понос што ће се некадашњи ученик ове школе од сада трудити на Њиви Господњој, на тлу Богомспасаване рашко-призренске Епархије као њен Епископ.

Освећење колача и жита врше протојереји Слободан Николић и Благоје Додић. Преносе нам поздаве Преосвећеног, а ми узносимо своје молитве ка Светом Сави и Господу за нас, наше ближње, вољеног Владику и његово Косово и Метохију.

И овај пут смо кроз програм припремљен за прославу Славе покушали да на нов, другачији начин, осветлимо

неке моменте из живота Светог Саве. Честитке су овог пута, заједно са ученицима који су заиста пружили све од себе, биле упућене младим професоркама Марији Вељковић и Бојани Миљковић.

Након доделе пехара за победнике шаховског и фудбалског сусрета, преселили смо се за славску трпезу коју нам је, опет традиционално, припремио наш домаћин Славе. У духу празника, веселој атмосфери и радости, наставили смо дружење, осећајући да смо истински део светосавског наслеђа и да смо заиста искрено мислили док смо једнодушно певали:

"Био си Наставник, Првопрестолник и Учитељ Пута који води у Живот. Када си дошао, Светитељу Саво, најпре си своје отачаство просветио, и препородивши га Духом Светим, као дрвета маслинова, засадио си у духовном Рају свеосвештена своја чада. Због тога, као равног апостолима исветитељима поштујући те молимо: Моли Христа Бога да нам дарује велику милост!"

Вероучитељ

ИНТЕРКУЛТУРАЛНО ОБРАЗОВАЊЕ

Ученички центар за права детета, као један од оперативних партнера угостио је 20 колега са 4 континента, из земаља: Швајцарске, Македоније, Молдавије, Лаоса, Тајланда, Мјанмара, Хондураса, Гватемале, Ел Салвадора, Танзаније, Етиопије. Ужички центар за права детета са Техничком школом реализује пројекат, „Живети заједно“. На пројекту се реализују 3 комплементарне активности: обука деце и младих о интеркултуралним вредностима и реализација омладинских акција на тему толеранција, недискриминација; затим програм размене који пружа могућности да сваке године двадесетак младих борави у Швајцарској и похађа образовне програме како би по повратку у своје средине имплементирали исте садржаје својим вршњацима и локалној заједници. Трећи програм је везан за интегрисање интеркултуралног образовања у званичан образовни систем и подразумева да обучени професори интегришу интеркултуралне садржаје у садржаје својих предмета. У овај процес су већ укључени професори наше школе, а састанку су присуствовали професори Драшковић Мирјана и Јешић Марина, које су лидери у креирању и имплементацији наставних јединица, које снажно обрађују теме толеранције, недискриминације, стереотипа других и другачијих култура. Нарочито их је интересовало које промене примећујемо после едукације и креирања наставних јединица и шта нас је мотивисало за узимање учешћа у процесу интеркултуралног образовања.

Интересно је било чути о карактеристичним проблемима деце у наведеним земљама. Тако на пример, у Етиопији је значајно угрожено право детета на образовање, јер велики број деце не похађа школу, услови образовања су такви да на једног професора/учитеља буде и по 80 деце, а настава се одвија испод шатора без основних наставних средстава. Азијске земље мучи злоупотреба дечијег рада и образовни систем који није прилагођен језички деци (има велики број језика).

Стога је њима било јако интересно да виде средњу школу у Србији, просторно-техничке, али и организационе капацитете наше школе. Нису крили своје одушевљење!

Дугогодишњи признати професор и вероучитељ, хаџи – Љиљана Петронијевић, следећи традицију претходних година, приредила је духовно вече 1. децембра 2010. године, у кабинету веронауке Техничке школе у Ужицу. Програм је почео у 19 часова заједничком молитвом “Оче наш”. Занимљива и неисцрпна тема “Призив, дарови и значај жене у Хришћанству” су овој вечери дале посебну димензију духовности и племенитости.

Проф. Љиљана Петронијевић је, у више наврата, истицала улогу жене кроз историју хришћанства, од Адама и Еве, па све до данашњих дана. Такође, наглашена је и веза мушког и женског принципа у човеку. Жене су биле и биће неисцрпан извор и ризница Хришћанске тоpline, љубави и доброте. Управо те вредности могу постати снажан чинилац обнове и препорода духовно посусталог света... Жена треба да буде чуварка праве вере, извор супружничког надахнућа, као и извор мајчинског јединства породице - то су поуке које смо понели у мислима.

Излагање проф. Петронијевић, помно и са радозналешћу, пратили су ученици из свих разреда Техничке школе. Циљ предавања је био да нам ову, нимало једноставну, али увек актуелну тему, представи као животну и слободну.

НАШИ ТАЛЕНТИ

На крају њихову причу прекида неки жамор који се чује иза сцене. На сцену улазе четири ученика, две девојчице и два дечака који међусобно разговарају. Њих четворо, свако на свој начин представљају 4 подручја рада у школи. Једна девојка би носила штафелај, друга телефонске жице, један момак лап топ, а други кесе.

МАРКО: И тако сам љутито изашао из куће...

НЕМАЊА: И шта си му рекао?

МАРКО: Па рекао сам му: "Еј бре, ћалац, ово је друго време. Када сте ти и деда учили Техничку школу није било компјутера па нисте ни могли знати за њих. А ја сада не могу да живим ни учим без њега, ни физичко не радим без њега."

НЕМАЊА: И наравно није ти одузео верног пријатеља?

МАРКО: Није, показао сам му своје радове из машинског моделирања и пројекат из аутоматизације, где се помоћу рачунара управља процесима и кретањем и аутоматизованим системима. И тако сам га убедио да ми купи нови комп.

НЕМАЊА: Супер, а да ли ти је отац причао да у његово време није било пуно девојака у Техничкој, а ми смо данас срећници... Види ове наше лепотице!!! Твој деда нам не би веровао да у Техничкој школи уче и уметници попут Тијане. Када сам се уписивао мислио сам да су овде само људи који воле технику, рачунаре, електронику и енергеику, технологију машинство, а оно око мене и сликари, дизајнери, добри спортисти, музичари, песници, и глумци...

МИЛИЦА: Драги мој Немања, и сам си рекао да су дошла нова времена. Док се Тијана са њеним графичарима спрема за изложбу, ја се забављам са овим кабловима, и смишљам како да повежем нову телефонску централу са алармним системом и противпожарним апаратом.

НЕМАЊА: Могла би да рециклираш те твоје каблове, или да од њих

правиш наруквице и ogrlice, spoј, таква девојка и телекомуникације и електротехника ми баш не иде, боље да си ти са нама, да се занимаш као и ја – са рециклажом, у томе је будућност и паре, а само тако можемо очувати овај свет од вашег силног техничког и другог отпада...

ТИЈАНА: Када си код рециклаже, шта да урадимо са нашим материјалом из кабинета, углавном је то папир и картон који нам више не треба.

НЕМАЊА: Право питање за правог човека, ево машинци ће да моделирају машину за рециклажу, који ће направити наши ученици на пракси са својим професорима, електротехничари ће је повезати на струју да не би радила на наше амбиције и пуне жеље, графичари ће је запаковати у леп дизајн, а ми техничари рециклазе смо ту да од отпадног материјала направимо добар посао.

МАРКО: Хеј, могао би тим чаробним рециклажним штапићем претворити себе у озбиљно и одговорно људско биће, хаха. А не овако бринеш кеву која не спава целу ноћ, чека те да се вратиш из града, хале не жели да дође на родитељски и црвени због твојих неоправданих изостанака, а брата нервираш јер моторци никада немају довољно лове за обојицу.

НЕМАЊА: Ха. ха... Видимо се за коју годину, другар. Ниси ни свестан каква је будућност преда мном...

МИЛИЦА: Престаните вас двојица. Зар не видите како смо нас четворо толико различити, а имамо идеје које само заједничким радом можемо спровести у дело? Чини ми се да једни без других и не бисмо могли да опстанемо. Колико само среће имамо што се сви налазимо у истој школи, Техничкој школи. Знате ли да Тијана вечерас заједно са графичарима има изложбу радова у холу школе. После идемо у клуб, свирају музичари из наше школе. Биће добра журка. Ах, ти музичари... Него, шта да обучем? Ону ултра модерну луду зелену хаљину? А ципелишке?

МАРКО: А знате ли да је данас и ТЕХНИКА у моди.

НЕМАЊА: А БУДУЋНОСТ У РЕЦИКЛАЖИ.

ТИЈАНА: ДИЗАЈН ПРОИЗВОДА И САДАШЊОСТ И БУДУЋНОСТ.

МИЛИЦА: А МОЖЕ ЛИ СЕ ЖИВОТ ЗАМИСЛИТИ БЕЗ СТРУЈЕ.

СВИ ЗАЈЕДНО: НЕ, ЗАТО СМО СВИ У ТЕХНИЧКОЈ ШКОЛИ.

“Ђак генерације
је окачио плочицу
на дрво, на којој је
писало – матуранти
2010. год. “

У току школске 2010/2011. год. ученици наше школе су учествовали у пројекту под називом „Активизам младих за интеркултуралне вредности“. Овај пројекат је реализован у сарадњи са Ужичким центром за права детета и ученицима Медицинске школе у Ужицу.

Циљ пројекта је подизање свести и оснаживање капацитета младих да сопственим деловањем допринесе очувању животне средине; развијање одговорности шире популације вршњака и грађана о одговорностима за очувањем животне средине.

У току овог пројекта ученици су реализовали следеће акције:

Твоја еколошка порука за 5. јун – Дан заштите животне средине

Учесници семинара су припремили паное на којима су навели значај дрвећа, а уједно су навели и неке своје еколошке поруке за 5. јун - СВЕТСКИ ДАН ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ. То је све било изложено 3. и 4. Јуна 2010. год. у холу школе на табли, тако да су и остали ученици могли узети учешће у овој акцији и написати своју еколошку поруку.

Дрво генерације – предложено је да завршна генерација засади једно дрво у простору школског дворишта, што би касније постала традиција школе. Тај предлог је прихваћен од стране матураната, тако да су се ангажовали око куповине саднице, израде плочице и организације термина за тај догађај.

Матуранти су одлучили да реализују ову акцију 3. јуна 2010. год. у оквиру пројектне недеље која се одржавала у нашој школи. Ђак генерације је окачио плочицу на дрво, на којој је писало – матуранти 2010. год.

Такође се надају да ће кроз ову активност мотивисати ученике наше школе да акција заживи у пракси на дуги низ година.

Уметност отпада – ова акција је реализована заједно са ученицима Медицинске школе. Ученици су случајним пролазницима делили ученичке радове (од старог – ново) и брошуру „ Водич за заштиту животне средине“.

Акција – анкета: Потрошачка култура (Колико ученици познају симболе на производима?)

У реализацији свих ових акција учествовали су ученици 2м1, 2м2, 3м1, 3м2, 3е2, 3е3, 1т, 1г и 2т одељења Техничке школе.

Еколошке поруке:

Очистимо Земљу да блиста,
јер у сусупротном неће бити чиста!

Рециклажа није бламажа!

Не бацај смеће, јер га Земља неће!

Купите смеће, да не би било веће!

Нека трава расте, нека сунце сија, нека увек
буде чиста земља Србија!

Ко смеће баца није нека фаца!

Што је мање смећа, то је наша срећа већа!
Свет без смећа, то је наша срећа!

Учини нешто за чистоћу и сам, потруди се јер то
није блам!

Ово је пар еколошких порука које су биле написане
5. јуна!

Ево и једна песмица:

СМЕЋЕ

ДОБАР ДАН, ЈА САМ СМЕЋЕ
КО МЕ ЖЕЛИ, КО МЕ НЕЋЕ...

СВАКИ ДАН МОЈЕ СТАНИШТЕ ЈЕ СВЕ ВЕЋЕ
ЈА НЕКАД ЗАГАДИМ И ЦВЕЋЕ...

МЕНЕ ЧИСТЕ ЉУДИ,
ТО У ЊИМА РАДОСТ БУДИ!
МЕНЕ ТРЕБА РЕЦИКЛИРАТИ, ЈЕР
ЋЕ НА ТОМЕ ПРОФИТИРАТИ!
КУПИТЕ СМЕЋЕ, КУПИТЕ СМЕЋЕ
ДА НЕ БИ БИЛО ШТЕТЕ ВЕЋЕ!

Еколошки датуми:

- 5. март – Светски дан енергетске ефикасности
- 22. март – Светски дан вода
- 17. април – Светски дан здравља
- 22. април – Светски дан планете Земље
- 31. мај – Светски дан борбе против пушења
- 5. јун – Светски дан заштите животне средине
- 8. јун – Светски дан океана
- 17. јун – Светски дан борбе против исушивања и поплава
- 11. јул – Светски дан популације
- 16. септембар – Дан заштите озонског омотача
- 26. септембар – Светски дан чистих планина
- 4. октобар – Светски дан заштите животиња
- 6. октобар – Светски дан станишта
- 29. децембар – Светски дан биодиверзитета

Јасна Радосављевић и Мирјана Драшковић

ИЗВЕШТАЈ СА ДРУГОГ ЕКОЛОШКОГ ФЕСТИВАЛА ОДРЖАНОГ У КРАГУЈЕВЦУ

Дана 26. јануара 2011. године у Политехничкој школи у Крагујевцу одржан је Други еколошки фестивал.

Фестивалу су као представници Техничке школе из Ужица присуствовали професорка Татјана Ђосовић и ученице Марија Веснић IIIг и Невена Шишић IIг.

У 11 часова у канцеларији заменика директора школе одржан је пријем за наше представнике. Заменик директора нас је поздравио и пожелео нам добродошлицу у њихову школу уз речи наде да ће се сарадња између наше две школе наставити.

У 12 часова почео је фестивал. У фискултурној сали школе налазио се изложбени простор који се састојао од више десетина штандова. На њима су презентовани радови и промотивни материјали еколошких орга-

низација различитих градова из којих су дошли представници ученици свих узраста. Обишли смо штандове, упознали се са представницима више средњих школа и узели промотивни материјал.

У 13 часова смо се придружили округлом столу на коме су представљена најновија решења у Србији у вези прикупљања и одлагања отпада, као и рециклаже различитих врста отпада.

У 15 часова фестивал је завршен закуском на коју су били позвани сви учесници фестивала. Задовољни, пуни енергије и нових идеја смо се вратили у наш град.

Невена Шишић IIг

ШТА ЈЕ ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ?

Енергетска ефикасност је скуп термина којима се описује квалитет коришћења енергије. Појам енергетска ефикасност се најчешће сусреће у два могућа значења, од којих се једно односи на уређаје, а друго на мере и понашања. Под енергетски ефикасним уређајем сматра се онај који има велики степен корисног дејства, тј. мале губитке приликом трансформације једног вида енергије у други. На пример, „обична“ сијалица велики део електричне енергије претвара у топлотну енергију, а само мали у корисну светлосну енергију, и у том смислу сијалица представља енергетски неефикасан уређај.

Побољшање енергетске ефикасности значи избегавање (смањење) губитака енергије без нарушавања комфора, стандарда живота или економске активности и може се реализовати како у области производње тако и потрошње енергије.

Који су мотиви за смањење потрошње енергије?

- Повећање сигурности снабдевања
- Смањење увозне зависности
- Отварање могућности за употребу различитих извора енергије
- Повећање конкурентности на макро (држава) и микро (предузеће) плану
- Мањи трошкови за енергију
- Нови производни програми и услуге
- Повећање запослености
- Смањење утицаја на животну средину, а пре свега смањење емисије CO₂
- Глобални циљ

“енергетски ефикасним уређајем сматра се онај који има велики степен корисног дејства”

ЕФЕКАТ СТАКЛЕНЕ БАШТЕ И ГЛОБАЛНО ЗАГРЕВАЊЕ

Шта је глобално загревање?

Глобално загревање је назив за повећање просечне температуре земљине атмосфере и океана нарочито у 20. и 21. веку. О узроцима и крајњим последицама глобалног загревања не постоји научни консензус.

Најзаступљенија је теорија према којој је глобално загревање последица угљен-диоксида и метана пореклом из индустријских постројења у развијеним земљама. Према тој теорији, повећана концентрација поменутих гасова доводи до, такозваног, ефекта стаклене баште у атмосфери. Под притиском покрета за заштиту околине многе су владе прихватиле ту теорију и потписале Протокол из Кјота, чији је циљ смањивање емисије тих гасова.

Шта је ефекат стаклене баште?

Ефекат стаклене баште је израз за загревање планете Земље настало поремећајем енергетске равнотеже између количине зрачења, које од Сунца прима и у свемир зрачи, Земљина површина. Овај ефекат представља резултат повећања количине зрачења које не може од површине Земље да буде емитовано у свемир, већ га атмосфера упије и постаје топлија. Атмосфера Земље упија део (око 30%) енергије коју Сунце директно емитује, док остатак (зрачење мањих таласних дужина) пада на тло и загрева га, а тло потом емитује инфрацрвене зраке (мањих таласних дужина) који, у нормалним околностима, углавном одлазе у свемир. Међутим, уколико у атмосфери постоје гасови који упијају овакво зрачење, доћи ће до повећања температуре атмосфере. То се догодило са атмосфером Земље у последњем веку.

Укратко, Сунце емитује енергију разних таласних дужина, добар део тога стигне до Земљине површине, доприноси стварању и одржавању свог живота на Земљи, а део тог зрачења потом бива емитован у свемир и природа је у равнотежи. Ако нешто задржи део тог зрачења, равнотежа се квари и настају проблеми. Оно што задржи зрачење је познато под називом гасови стаклене баште, а проблеми који настају су познати под називом глобално загревање.

Основни гасови са ефектом стаклене баште у земљиној атмосфери су: угљен-диоксид (CO_2), водена пара (H_2O), азот-диоксид (N_2O), метан (CH_4) и озон (O_3).

Поред ових, постоје и гасови који су доспели у атмосферу захваљујући људским активностима, као што су нека једињења хлора и брома.

Ефекат настаје на сличан начин као у стакленику, где Сунчеви зраци видљивог и ултраљубичастог дела спектра продиру кроз стакло и греју тло испод стакла. Тло потом емитује инфрацрвено зрачење које не може проћи кроз стакло, задржава се унутра и тло остаје загрејано. Услед тога је у стакленицима много топлије него изван њих. На исти начин се понаша и планета Земља уколико постоји нека материја која ће се понашати као стаклени кров. Приликом избацивања из фабричких димњака и ауспуха аутомобила угљеник(IV)-оксид (познатији као угљен-диоксид) и остали штетни гасови формирају омотач око Земље, који пропушта топлоту да температуре су продоре до површине, али не и да се врати у васиону. На овај начин површина Земље постаје све топлија и из године у годину све више.

Како ће се мењати клима у Србији?

У Региону Јужне Европе коме припада и Република Србија, поред даљег тренда пораста температуре ваздуха, у наредном периоду се очекује даље смањење падавина праћено смањењем броја дана са снегом и снежним покривачем, смањењем отицаја, влажности земљишта и расположивости водних ресурса.

При сценарију делимичне примене мера за смањење емисија гасова са ефектом стаклене баште у другој половини овог века, просечна годишња температура ваздуха на територији Републике Србије порасла би до краја овог века за 3-4°C.

“... поред даљег тренда пораста температуре ваздуха, у наредном периоду се очекује даље смањење падавина...”

“... просечна годишња температура ваздуха на територији Републике Србије порасла би до краја овог века за 3-4°C.”

Будући утицаји климатских промена

- Пројектовано је да ће се смањивати запремина воде акумулирана у глечерима и снежном покривачу, условљавајући редукцију расположивости воде у регионима чије се воде обнављају топљењем снега у планинским регијама, а у којима данас живи више од једне шестине светског становништва.

- Капацитет многих екосистема да се природно адаптирају на климатске промене биће у току овог столећа превазиђен незабележеном комбинацијом климатских промена праћеним поремећајима (као што су на пример, поплаве, суше, пожари, инсекти, ацидификација океана), и осталих фактора глобалних промена (као што су на пример, промене у коришћењу земљишта, загађеност).

- У просеку 20-30% биљних и животињских врста ће нестати уколико пораст температуре превазиђе 1, 5-2, 5°C.

- За пораст температуре већи од опсега 1, 5-2, 5°C, и уз кореспондирајући пораст CO₂ концентрација, пројектоване су велике промене у структури и функцијама екосистема, еколошким интеракцијама врста и географској распрострањености врста, са преовлађујућим негативним утицајима на биодиверзитет, односно на водоснабдевање и обезбеђење хране.

- Очекује се да ће растућа ацидификација океана услед пораста атмосферског CO₂ имати негативне последице на морске организме (тј. корале) и врсте зависне од њих.

- Пројектовано је повећање приноса усева у средњим и високим географским ширинама при локалном просечном порасту температуре у опсегу од 1-3°C, у зависности од врсте усева, а затим смањење изван тог опсега раста температуре у појединим регионима.

- У нижим ширинама, нарочито у сезонски сувим и тропским регијама, пројектовано је смањење приноса усева чак и за мањи пораст температуре (1-2°C) што може повећати ризик од глади.

“У просеку 20-30% биљних и животињских врста ће нестати уколико пораст температуре превазиђе 1, 5-2, 5°C. “

Марија Маринковић Ит
Милена Томић Ит

ОСВРТ НА ОДРЖИВИ РАЗВОЈ И РЕЦИКЛАЖУ

ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

Необновљиви извори енергије постоје у дефинисаним количинама и обнављају се спорије него што се троше (фосилна горива), док се обновљиви извори енергије (алтернативни) обнављају већом брзином од брзине коришћења или у складу са њом (залихе се не исцрпљују). Људи више користе необновљиве изворе енергије и тиме нашу земљу доводе у “незгодну ситуацију” тј. доводе у питање живот будућих генерација. Због тога нам је неопходан појам ОДРЖИВИ РАЗВОЈ.

Одрживи развој је развој знања, вредности и вештина за учешће у одлукама о начину индивидуалног и колективног, локалног и глобалног деловања, које ће унапредити садашњи квалитет живота без угрожавања будућности планете.

Одрживи развој је развој који задовољава потребе данашњице без угрожавања могућности будућим генерацијама да задовоље те исте потребе и да нашим потребама не доводимо у питање њихове могућности за живот.

Да би што више људи било упућено у појам “одрживи развој”, уведена је Агенда 21. То је програм

– глобални акциони план одрживог развоја у XXI веку, тј. декларација о намерама и обавезивање на одрживи развој. Овај документ уведен је 1992. године а до данас потписале су 173 земље укључујући и нашу. Агенда садржи теме сиромаштва, заштите атмосфере, шума, водених ресурса, преко здравља па до питања одлагања отпада.

“Одрживи развој је развој који задовољава потребе данашњице без угрожавања могућности будућим генерацијама...”

Како изгледа једна одржива заједница?

Свакоме је приступачна добра храна, вода, кров над главом, гориво, уз разуман трошак... Свако има право да се унутар разноврсне привреда бави послом који га задовољава...

Штити се здравље људи стварањем сигурних, чистих, угодних окружења и успостављањем здравствених служби које наглашавају важност спречавања болести, као и одговарајућу негу болесника.

Шта све можемо да рециклирамо?

1. Метал – лименке од пића, конзерве од хране, паковања од дезодоранса...

2. Пластика – пластичне боце од пића, гајбице, затварачи...

3. Стаклена амбалажа - све стаклене боце, амбалажа за храну, али не и сијалице, огледала, прозорска стакла, керамика (јер они не спадају у амбалажу).

4. Картон – картонске кутије, картонска амбалажа налепнице (млеко, јогурт, сокове...)

5. Папир – свеске, исписани листови папира, новине, рачуни...

*Када се трајно одложе на депонију неке пластичне материје се не разграђују и до 700 година.

*Потребно је прерадити 25 боца ПЕТ-а од 2 литра да би се добио џемпер.

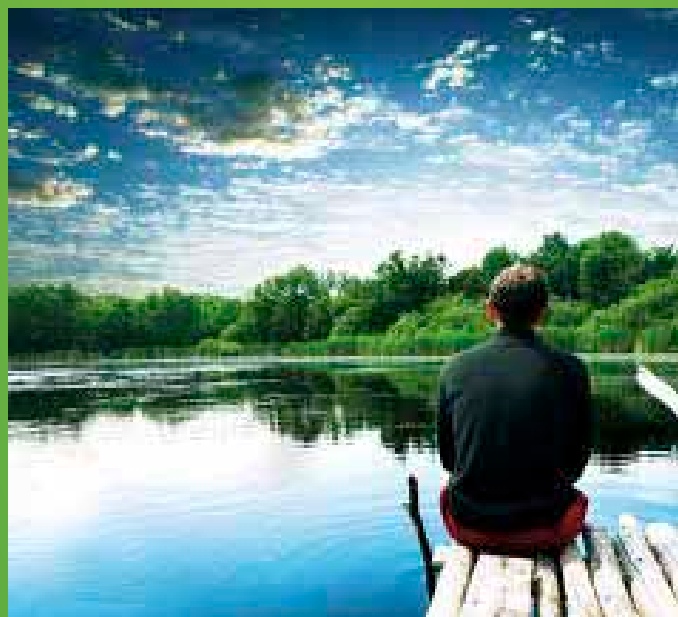
*5 пластичних рециклираних флаша од 2 литра дају довољно материјала за термоизолациони слој у једној скијашкој јакни.

*Једна рециклирана пластична боца уштеди толико енергије колико је потребно сијалици од 60W да гори 3 сата.

Приликом рециклаже папира користи се 61% мање воде, него када се папир производи из дрвета.

Рециклажом папира уштеди се до 60% више енергије, него када се за то користи дрво као сировина.

Годишње је само једно дрво у стању да из ваздуха пречисти око 27 кг загађивача.

ЧУВАЈТЕ ВОДУ!

Прање зуба – Ако само поквасите и исперете четкицу, потрошите само 2 литра воде годишње!

Бријање – Ако се бријете, а славина је отворена, потрошите 40-80 литара воде, а ако је затворена потрошите само 4 литра за свако бријање!

Прање аутомобила – Ако перете аутомобил сами код куће, трошите и до 600 литара воде, а ако га перете у перионици потрошите 20-40 литара.

*Користите батерије које се могу пунити. Иако садрже кадмијум, трају много дуже од алкалних батерија – на тај начин смањујете проблем опасног отпада!

*Двапут размислите пре него што уземте кесу, ако сте купили нешто мало. Још боље, понесите платнену торбу кад идете у куповину. Пластичне кесе се не разлажу, производе се од нафте која није обновљиви ресурс...Папирне кесе се могу користити више пута, распадају се биолошки, али нису јефтине!

*Ако би сваки купац узео само једну кесу мање сваког месеца, уштеделе би се стотине милиона кеса сваке године! Предложите продавцима да дају месечне награде свим купцима који користе платнене торбе за куповину!

*Кад би свако у САД рециклирао бар 1/10 својих новина, спасло би се око 25 милиона стабала сваке године!

*Прављење компоста је процес превртања органских материја, које се обично бацају (трава, лишће, коров, огрисци од јабука и сл.) у богато ђубриво.

Кристина Јуришевић Пт
Немања Перишић Пт

Које су могућности матичних ћелија за лечење?

Примена матичних ћелија у медицини је изузетно велика, а у будућности ће се показати колико је њихова примена заиста широка.

Данас се већина терапија матичним ћелијама врши применом матичних ћелија одраслих особа, али и терапије матичним ћелијама из крви пупчаника су такође дале изузетне резултате и све више се користе. За сада се матичне ћелије користе за лечење болести крви, метаболичких и болести имунолошког система.

Лечење матичним ћелијама подразумева регенерацију оштећеног ткива и органа. Сопствене матичне ћелије се већ успешно користе у лечењу кардио-васкуларних болести.

Колико напредује медицина у области примене матичних ћелија?

Матичне ћелије се последњих деценија користе у медицини за лечење разних болести, као и за разне друге третмане. Регенеративна медицина је релативно нова област која веома брзо напредује, јер се истраживања шире на читав свет. Прва лечења матичним ћелијама из пупчаника су били за лечење дијабетеса типа 1 код деце и адолесцената и дејче парализе која је настала као резултат оштећења мозга услед недостатка кисеоника.

Предмет веома интензивног истраживања последњих година су следеће области:

- Урођене срчане мане (напредује са развојем срчаних залистака)
- Неуролошки поремећаји (као на пример повреде кичмене мождине, повреда мозга, Паркинсонова болест и шлог)
- Трансплатација коже, костију и хрскавице

Значајан успех у лечењу матичним ћелијама из пупчаника био је 2009. године када су научници са медицинског Универзитета у Хановеру и Универзитета у Барселони представили четири гена

која се налазе у матичним ћелијама из крви пупчаника, а називају се индуковане плурипотентне матичне ћелије (иПС ћелије). Њихов значај је што могу да се развијају у све типове ћелија у телу и због тога су нада за будуће терапије.

“Сопствене матичне ћелије се већ успешно користе у лечењу кардио-васкуларних болести.”

Колики је потенцијал употребе матичних ћелија у медицини?

Ова област у медицини наводи научнике да истражују могућност терапија за третирање болести које су засноване на ћелијама. Са матичним ћелијама је то велики потенцијал, јер научници долазе до сазнања на који начин организам развија појединачну ћелију и на који начин здрава ћелија замењује болесну у организму.

Матичне ћелије се у будућности могу програмирати за разне задатке односно да се специјализују и постану ћелије срца, јетре, крви... Отказивање

или слаба функција органа и ткива у телу могу да се регенеришу. Поготово код дегенеративних болести где су нове терапије на видику.

Основне разлике између приватне и јавне банке матичних ћелија?

Главна разлика између приватне и јавне банке је у томе што се јавне банке финансирају из јавних фондова и донација, а донирање матичних ћелија је јавно доступно и бесплатно.

Међутим, матичне ћелије које сте донирали јавној банци нећете моћи користити за личну употребу уколико вам затребају. Немате никаква права на њих, јер су оне на располагању пацијентима којима су оне потребне за лечење. Донирање матичних ћелија у јавну банку је врло слично добровољном давању крви.

Са друге стране, складиштење у приватним банкама се плаћа, али су матичне ћелије у вашем власништву и увек су доступне родитељима, односно деци.

Осим тога, када се користе матичне ћелије из јавних банки постоји вероватноћа да ћелија не одговара у потпуности и да је тело неће прихватити. Када се користе личне матичне ћелије (аутологна употреба) поклапање је 100 %.

Такође треба нагласити да јавна банка матичних ћелија у Србији још не постоји.

“Донирање матичних ћелија у јавну банку је врло слично добровољном давању крви.”

Колико дуго се могу чувати матичне ћелије у приватним банкама?

С обзиром на то да се ћелије смештају на температуру од -140 до -196 степени целзијуса, биолошки процес се зауставља и ћелије не старе, те се оне могу чувати деценијама. Ова хипотеза доказана је искуством у практичној употреби.

Шта подразумева термин „донација матичних ћелија“?

Донирање матичних ћелија се искључиво односи на остављање матичних ћелија јавним банкама.

Бесплатним донацијама у јавним банкама не можете више да користите своје матичне ћелије, јер се оне након узимања користе за трансплантацију пацијентима којима је то неопходно.

Када родитељи складиште матичне ћелије у приватној банци, они, а касније и њихово дете кад одрасте имају приступ матичним ћелијама и могућност одлуке када ће их користити. Преузимање и коришћење матичних ћелија се не наплаћује и особа има право да их користи у сваком моменту, када год затреба

Стандардне терапије

Ово су болести за које је хомеопатско лечење трансплантације матичних ћелија (ХСЦТ) стандардно лечење. За неке болести оне су једина терапија која је могућа, а за неке друге болести оне се користе само када неке друге терапије нису дале резултат или је болест изузетно агресивна и брзо се развија.

Већина болести за које је ХСЦТ једини третман су поремећаји ћелија у крви, а односе се на матичне ћелије из коштане сржи па и на специфичних типова ћелија у крви.

Велика већина стандардних терапија су АЛЛОгене, где пацијент мора да има одговарајућег донатора. Једини изузетак су пацијенти којима треба трансплантација за туморе или за стечене анемије (последњи пут измењено Маја 2010).

“За неке болести
матичне ћелије су
једина терапија која
је могућа”

Леукемије (АЛЛОгена терапије)
(Леукемија је рак имуног система крви, чије се ћелије називају
леукоцити или бела крвна зрнаца)

Акутна Леукемија

- Акутна Лимфобластна Леукемија (АЛЛ)
- Акутна Мијелогена Леукемија (АМЛ)
- Акутна Бифенотипна Леукемија
- Акутна Недиферентована Леукемија

Хронична Леукемија

- Хронична Мијелогена Леукемија (ЦМЛ)
- Хронична Лимфоцитна Леукемија (ЦЛЛ)
- Јуvenilна Хронична Мијелогена Леукемија (ЈЦМЛ)
- Јуvenilна Мијеломоноцитна Леукемија (ЈММЛ)

Мијелодиспластични Синдроми (АЛЛОгена терапија)
(Мијелодисласија се зове и стање пре леукемије)

- Рафрактарна Анемија (РА)
- Рафрактарна Анемија са Прстенастим Сидеробластима (РАРС)
- Рафрактарна Анемија са Прекобројним Бластима (РАЕБ)
- Рафрактарна Анемија са Прекобројним Бластима у Трансформацији

(РАЕБ-Т)

- Хронична Мијеломоноцитна Леукемија (ЦММ)
- Лимфоми (АЛЛОгени)

- Хоџкинова болест

- Нон-Хоџкин Лимфом и Буркитт Лимфом

Наследне Абнормалности Црвених Крвних Зрнаца

- Велика Бета Таласемија

- Блекфан-Диамонд Анемија

- Аплазија само Црвених Крвних Зрнаца

- Српаста анемија

Остала обољења Профилерације ћелија (АЛЛОгена терапија)

Анемије

(Анемије су недостатак или малформације црвених крвних зрнаца)

- Апластична Анемија

- Конгенитална Дисеритропоетична Анемија

- Фанконијева Анемија

- Пароксизмална Ноћна Хемоглобинурија (ПНХ)

- Аплазија само Црвених Крвних Зрнаца

Наследне Абнормалности Тромбоцита

(Тромбоцити су мала крвна зрнаца која су неопходна за згрушавање)

- Амегакариоцитоза / Конгенитална Тромбоцитопенија

- Гланзманн Тромбастија

Миопродиферативни Поремећаји

- Акутна Мијелофиброза

- Агногена Мијелоидна Метаплазија (АДА-СЦИД)

- Полицитемија Вера

- Есенцијална Тромбоцитопенија

Наследни Поремећаји Имуног Система – Здружене Тешке
Имунодефицијенције (СЦИД)

- СЦИД са Дефицитом Аденозин Дезаминазе (АДА - СЦИД)

- СЦИД повезан са Х хромозомом

- СЦИД са одсуством Т и Б ћелија

- СЦИД са одсуством Т ћелија и нормалних Б ћелија

- Оменн синдром

Наследни Поремећаји Имуног Система – Неутропенија

- Костманов Синдром

- Мијелокатеза

Остали Поремећаји Имуног Система

- Атаксија-Телеангијектазија

- Синдром Огољених Лимфоцита

- Општа Варијабилна Имунодефицијенција

- ДиДорц Синдром

- Дефицит Адхезије леукоцита

- Лимфопролиферативни Поремећаји (ЛПД)

- Лимфопролиферативни Поремећај повезан са Х хромозомом

- Вискот-Алдрхт Синдром

Поремећаји фагоцита

(Фагоцити су ћелије имуног система који прождиру и разграђују
стране организме)

- Чедик-Хигаши Синдром

- Хронична Грануломатоза

- Дефицијенција Актина Неурофила

- Ретикуларна Дисгенеза

Рак Коштана Сржи (Поремећаји Плазма Ћелија) (АЛЛОгена
терапија)

- Мултипли Мијелом

- Леукемија Плазма Ћелија

- Валденстром Макроглобулинемија

Остали облици рака (који нису везани за крвни систем)
(АУТОЛОГНА терапија)

- Неуробластом
- Ретинобластом

Трансплантати за Наследне Поремећаје који утичу на Имуни Систем и друге органе

- Хипоплазија власасте хрскавице
- Гунтерова болест (Еритропоетична Порифирија)
- Херманску-Пудлак Синдром
- Персон Синдром
- Швацхман-Диамонд Синдром
- Системска Мастоцитоза

Трансплантати за наследне Метаболичне Поремећаје (АЛЛОгена терапија)

- Мукополисахаридоза (МПС)
- Хурлер Синдром (МПС-ИХ)
- Швеј Синдром (МПС-ИС)
- Хунтер Синдром (МПС-ИИ)
- Санфилипо Синдром (МПС-ИИИ)
- Моркиов Синдром (МПС-ИВ)
- Мартин-Ламу Синдром (МПС-ВИ)
- Слу Синдром, Дефицит Бета Глукуронидазе (МПС-ВИИ)
- Муколипидоза ИИ

Леукодистрофични Поремећаји

- Аденолеукодистрофија (АЛД) / Аденомијелонеуропатија (АМН)

- Крабова Болест (Леукодистрофија Глободних Ћелија)
- Метахроматска Леукодистрофија
- Пелизе-Мерзбасхерова Болест
- Обољења Лизозома
- Гауцхерова Болест
- Ниман-Пикова Болест
- Сендхофова Болест
- Тау-Саксова Болест
- Волманова Болест

Остали Наследни Поремећаји

- Леш-Нухан Синдром

- Остеопетроза

Терапије које се клинички истражују

Ово су болести за које се показало да је третман матичним ћелијама делотворан али да још увек није прихваћен као стандардна терапија. За неке од ових болести трансплантати матичних ћелија само успоравају даљи развој болести али не доводе до потпуног излечења.

За остале болести, терапија матичним ћелијама може довести до излечења али оптимално дозирање и употреба матичних ћелија која је потребна се још увек испитује

Шта да питам банку матичних ћелија?

Сазнали сте довољно о матичним ћелијама, знате које се све болести могу лечити матичним ћелијама и каква је перспектива оваквог начина лечења, одлучили сте да хоћете да сачувате матичне ћелије по рођењу Вашег детета, знате да је све безболно и сигурно... Сада је још потребно да се одлучите коју Банку матичних ћелија изабрати.

Како изабрати банку матичних ћелија?

Избор банке изискује време.

Када се одлучите да сачувате матичне ћелије Вашег детета спремите се да издвојите време како би одабрали праву банку. Будите свесни да сте донели једно од најважнијих одлука о здрављу Вашег детета и због тога је веома важно одабрати банку којој ћете дати поверење да чува матичне ћелије наредних 20 година.

Сазнајте што више о самој банци.

Све банке које раде у Србији чувају матичне ћелије у иностранству. На Вама је одлука где ће се чувати матичне ћелије Вашег детета. Важно је знати да не примењују све земље једнаке стандарде када се ради о матичним ћелијама. Виши стандард значи безбедније и боље чување матичних ћелија.

Нису све банке исте.

Поједине банке матичних ћелија имају искуства и око припреме матичних ћелија за трансплантацију, односно нису само складиште за одлагање ћелија него су и клинички центри. Клинички и медицински центри који раде и као банке ће матичне ћелије Вашег детета складиштити по далеко вишим и ригорознијим стандардима.

Распитајте се о стандардима које поједине банке испуњавају.

Обрада матичних ћелија и њихова припрема за складиштење је сложен процес и захтева високе стандарде. Поред обавезних сертификата и дозвола распитајте се да ли банка поседује ГМП (Good Manufacturing Practices) сертификат – Серификат добре

произвођачке праксе. ГМП је најстрожији стандард из домена медицине, врло је захтеван и скуп. Не поседују све банке матичних ћелија овај сертификат, јер нису у стању да га имплементирају.

Када сазнате цену питајте и када плаћате услугу.

Цена чувања матичних ћелија може да буде пресудна код одабира банке. Саветујемо Вас да поред цене сазнате и када се врши плаћање. Да ли се услуга плаћа по потписивању уговора, добијања сета или тек након што се цела процедура заврши и ви добијете потврду о складиштењу? И наравно, да ли постоје скривени трошкови.

Узмите у обзир и да поједине банке наплаћују додатне анализе на узорку матичних ћелија. Распитајте се и колике су ваше финансијске обавезе уколико узорак није могуће сачувати.

Садржај сертификата о успешном чувању.

Након успешног лагеровања матичних ћелија родитељи од банке добијају сертификат. Поједине банке издају сертификат у којем је само наведено под којим је бројем узорак заведен, те на тај начин не знате да ли су матичне ћелије вашег детета довољно виталне или не, као и то да ли је узорак можда инфициран.

Банке матичних ћелија које имају највише стандарде квалитета издају сертификат са свим детаљима у вези са узорком крви из пупчане врпце.

ГМП сертификат.

ГМП је скраћеница од Гуд Мануфактуринг Практис, што у преводу значи: добра произвођачка пракса.

ГМП представља читав низ обавезујућих правила и прописа из домена медицине. ГМП садржи стандарде који се морају задовољити:

- како ће изгледати објекат у коме се врше медицинске анализе,
- које све стандарде морају да задовоље просторије у којима се врше анализе (степен чистоће, температура, влажност ваздуха),
- како и на који начин ће се те анализе обавити,
- ко ће анализе спроводити (стручност особља),
- како изгледа документација која прати цео поступак...

Оно на чему ГМП инсистира је да се висок ниво стандарда мора увек и стално одржавати.

ГМП сертификат је највиши постојећи стандард из домена медицине и врло је захтеван и скуп. Немају све банке матичних ћелија овај сертификат, јер не могу да га имплементирају.

Где се смештају матичне ћелије?

Трајно и безбедно складиштење се искључиво врши у специјалним криогеним танковима. Ови танкови са матичним ћелијама се налазе у специјалним лабораторијама. Резервоари са матичним ћелијама се полажу у гасовиту фазу течног азота у аутоматизоване танкове за криоскладиштење који одржавају температуру од -170 центиградских степени чиме се заустављају сви биолошки процеси развоја и старења ћелије.

Банке које складиште матичне ћелије би поред основних лиценци и дозвола издатих од стране матичних земаља у којима послују, требало да имају и ГМП сертификат који је гарант да се целокупан процес прикупљања, припреме и криопрезервације ради у складу са најригорознијим медицинским стандардима.

На колико година могу да се складиште матичне ћелије?

Ћелије се смештају на температуру од – 140 до -196 целзијусових степени и самим тим биолошки процеси се заустављају и ћелије не старе и остају неизмењене, чак и након неколико деценија. Ова хипотеза је доказана искуством у практичној употреби. Банке матичних ћелија у Србији углавном потписују уговоре за период до 20 година, међутим, и након тог периода је могуће продужити њихово складиштење.

Како изгледају специјалне лабораторије за складиштење?

Лабораторије у којима се врши анализа и припрема за складиштење матичних ћелија морају да задовољавају стандарде чистоће лабораторије. У зависности од банке до банке неке лабораторије имају ниже стандарде, а постоје и хај-тек лабораторије које задовољавају највише медицинске стандарде по питањима чистоће.

Високи стандарди подразумевају посебан систем вентилације и мера предострожности које обезбеђују да се обрада матичних ћелија обавља у тзв. „чистим собама“. Степен чистоће код појединих банака је већи од оног који је предвиђен у хируршким салама.

Које су прве лабораторијске анализе матичних ћелија које се раде?

Када се матичне ћелије прикупе и доставе у лабораторију оне се поново подвргавају различитим анализама у лабораторији. Утврђује се да ли у крви из пупчаника постоје бактерије, клицеили вирусне и гљивичне инфекције

Који се лабораторијски тестови изводе пре складиштења крви из пупчаника?

Сви тестови који се врше на крви из пупчаника и крви мајке као и само складиштење треба да се раде у складу са највишим стандардима.

Када крв из пупчаника стигне у лабораторију раде се следећи тестови:

- Одређује се број матичних ћелија и леукоцита
- Одређује се виталност матичних ћелија
- Раде се бактериолошке анализе и тестови на вирусе

Колико се матичних ћелија може добити из крви пупчаника?

Уопштено говорећи, постоји корелација између количине извађење крви из пупчаника и броја матичних ћелија. Већа количина крви из пупчаника, више и матичних ћелија.

Уколико је узорак прикупљене крви из пупчаника мањи од 50 мл. доктор је дужан да обавести мајку, односно родитеље о тој чињеници, као и да је у таквом узорку број матичних ћелија мањи.

Питања за банке матичних ћелија

1. Која је земља порекла банке?

Матичне ћелије се чувају на период од 20 година. Важно је да знате у којој земљи ће бити складиштене. Немају све земље једнаке стандарде по питању матичних ћелија. Неке државе примењују најстроже и најзахтевније стандарде када се ради о обради и чувању матичних ћелија. Одабиром оне банке која послује у земљама које примењују најригорозније стандарде добија се већа сигурност чувања, а касније и евентуалне примене матичних ћелија.

2. Да ли Банка матичних ћелија има искуство у области лечења и трансплантација или само „лагерује“ матичне ћелије?

Нека банке матичних ћелија се баве само складиштењем, односно чувањем матичних ћелија. Постоје, међутим и банке матичних ћелија које су и биомедицински центри. Предност банака – биомедицинских центара је тај што се они баве припремом матичних ћелија за трансплантацију и лечење и самим тим имају обавезу да се придржавају најригорознијих прописа што обезбеђује већу сигурност.

3. Да ли банка матичних ћелија има искуства у трансплантацији и лечењу матичним ћелијама?

Остављање матичних ћелија Вашег детета у банку матичних ћелија је важна одлука и важно је знати да ли поједина банка има искуства у лечењу матичним ћелијама.

4. Да ли је сет за узимање крви опремљен уређајем који прати температуру приликом транспорта?

Законска обавеза банке матичних ћелија је да обезбеди сет који садржи и уређај за праћење температуре приликом транспорта. Информација о температури узорка приликом транспорта је веома важна приликом припреме матичних ћелија за складиштење

5. Да ли банка поседује ГМП (Гоод Мануфацтуринг Практице) сертификат?

Складиштење матичних ћелија је дефинисано законима земље у којој се ћелије чувају. Висина стандарда се разликује од земље до земље. ГМП сертификат је највиши постојећи стандард и гарант је највишег квалитета. Овај сертификат је врло захтеван и скуп и не поседују га све банке.

6. Да ли се врши тестирање крви мајке по приспећу узорка?

Највиши стандарди који се односе на обраду и анализу матичних ћелија захтевају да се анализира и крв мајке.

7. Да ли након анализе узорка добијате детаљан извештај о узорку: број активних матичних ћелија, број леукоцита... ?

Поједине банке матичних ћелија не издају све детаљне податке о резултатима анализе. Код појединих банака у потврди нема података о количини активних матичних ћелија већ се

само наводи да ли је узорак добар или није. На сертификатима појединих банака недостаје и податак о месту где су лагероване матичне ћелије.

Банке матичних ћелија су у обавези да издају сертификат са свим детаљима у вези са узорком крви из пупчане врпце.

8. Шта је урачунато у цену коју плаћате?

Код већина банака у цену је урачунат транспорт и складиштење узорка на договорени период. Поједине банке додатно наплаћују накнадне анализе узорка.

9. Када плаћате услугу чувања матичних ћелија?

Плаћање услуга чувања матичних ћелија је веома важно и потребно је распитати се каква је динамика плаћања.

Распитајте се да ли се услуга плаћа по потписивању уговора, добијања сета или тек након што се цела процедура заврши и ви добијете потврду о складиштењу?

10. Да ли постоји могућност узимања кредита за плаћање услуге чувања матичних ћелија?

Поједине банке матичних ћелија имају потписане уговоре са пословним банкама око обезбеђивања кредита. Распитајте какви су услови за добијање кредита и колике су Ваше месечне обавезе уколико се одлучите за тако нешто.

11. Шта се дешава ако узорак није одговарајући? Колики су моји трошкови у том случају?

У том случају банке, најчешће, наплаћују само трошкове транспорта узорка.

12. Да ли сте заштићени у случају банкротства банке матичних ћелија?

Период од 20 година је дугачак и потребно је знати колико су матичне ћелије Вашег детета безбедне и у случају не предвиђених околности.

Банке матичних ћелија са високим стандардима квалитета су осигуране од банкротства, односно матичне ћелије Вашег детета су, у таквим случајевима сигурне.

13. Приликом контактирања банке матичних ћелија затражите да вам доставе промотивни материјал.

Без обзира колико сте информисани по питању матичних ћелија, додатне информације вам неће сметати

НОБЕЛОВА НАГРАДА

Нобелова награда је највреднија годишња награда која се додељује сваке године почевши од 1901. на дан Нобелове смрти 10. децембра. То је новчана награда, а новац је из фонда намењеног појединцима или организацијама, без обзира на народност. Услов за добијање награде је да су ти појединци или организације стекли највише заслуга захваљујући открићима која су од великог значаја за човечанство а у областима физике, хемије, медицине, филозофије, књижевности...

Књижевно дело мора да се истиче племенитошћу идеје и залагањем на раду око ширења братства међу народима да би завредило Нобелову награду. Награда за књижевност се сматра великим међународним признањем које награђеном обезбеђује велики број читалаца, а сама по себи је довољна да писца учини милионером.

Висина награде је једнака за свих пет категорија. Међутим, износ награде није сваке године исти, зависи од величине фондова и њихове рентабилности. Креће се отприлике до висине од око 700. 000 шведских круна.

Награде за мир додељује комисија од пет чланова којима мандат траје шест година, а бира их норвешки Стортинг. Делимични избор чланова комисије врши се сваке треће године.

Добитнике осталих награда одређују посебне комисије из одговарајућих научних установа. За физику и хемију награде уређује Краљевска шведска академија наука, за медицину и физиологију Каролиншки медицинскохируршки институт, за књижевност Шведска академија.

Комисијама помажу у раду посебни Нобелови институти. Једна награда може се разделити, али највише на три дела, а може се десити да се уопште не подели, ако нека од комисија сматра да је нико није заслужио. Али, ипак се бар једном у пет година мора доделити награда. До сада су једино Марија Кири и

Лајнус Паулинг примили по две награде и то из два различита подручја. Две награде из истог подручја додељене су женевском Међународном одбору Црвеног крста.

Од 1937. до 1945. нацистички режим је забранио Немцима да прихватају Нобелове награде.

Године 1968. основана је нова Нобелова награда за најуспешније радове и истраживања у области економије. Награда се додељује за вансеријске интелектуалне доприносе у области економије.

Награду је почела да додељује Шведска банка на тристоту годишњицу свог оснивања. Иако ова награда није утемељена тестаментом Алфреда Нобела, лауреати из економије добијају диплому и златну медаљу, а новчани износ је исти као и за остале области. У фебруару 1995. године одлучено је да награда за економију буде дефинисана као награда за друштвене науке, отварајући тако Нобелову награду великим доприносима из других области, као што су политичке науке, психологија и социологија.

КО ЈЕ БИО НОБЕЛ?

Нобел Алфред Бернхард је био шведски хемичар. Рођен је 21. октобра 1833, а умро 10. децембра 1896. Био је син власника фабрике мина где је и сам Нобел радио на усавршавању експлозива. Покушавајући да дође до савршене формуле експлозива, Алфред Нобел је забележио неколико неуспеха који су имали трагичне последице. У једној од таквих несрећа погинуо је и његов млађи брат. Године 1867. случајно је открио да је главни недостатак нитроглицерина његова превелика осетљивост, што је управо и доводило до неочекиваних експлозија. Тај проблем је

решио додавањем инфузоријске земље. Тако добијен експлозив назвао је динамит. Године 1875. произвео је тзв. праскави желатин, а 1886. бездимни барут белистит. Успоставио је лабораторије и предузећа у више од двадесет земаља широм света. Пријавио је преко 350 патената и на крају је тестаментом оставио да се све то данас дели кроз тзв. Нобелове награде.

Великим делом свог огромног иметка који износи 31 000 000 шведских круна или 2 000 000 фунти, а који је стекао производњом експлозива и експлоатацијом извора нафте у Бакуу, Нобел је тестаментом основао организацију за награђивање најзначајнијих научних и књижевних достигнућа.

Интересантна је та противуречност између његовог нимало племенитог посла и веома племените жеље да помогне људима. Али, изгледа да је Нобел и као човек био пун противуречности. Иако је био јако познат и веома богат захваљујући својим научним и

предузетничким успесима, он је био један усамљен и сломљен човек. Нобелов приватни живот није био нимало лак. Многе несрећне љубави обележиле су Нобелов живот, пре свега са Бертом вон Сутнер (Suttner) која је пратила његов животни пут.

Већ као одрастао имао је афинитета како према физици и техници, тако и према књижевности. Његов отац, пионир у техници експлозива и наоружања, шаље га на вишегодишња путовања кроз велике лабораторије Шведске, Немачке, Француске и САД-а.

Као четрдесетогодишњак постаје свестан да је усамљен и даје понуду у новине на коју се јавила аристократкиња жељна новчане независности Берта Кински (Kinsky), која постаје његова приватна секретарица и убрзо после тога се удаје за Артура вон Сутнера. Алфреда је то јако погодило, осећао се одбаченим.

Умро је 1896. године, не доживевши употребу

ТЕКСТ НОБЕЛОВЕ ОПОРУКЕ

експлозива у Првом светском рату.

Ја, потписани Алфред Бернхард Нобел, морам овиме, након подробног размишљања, изјавити своју последњу вољу у погледу имовине коју ћу моћи да оставим у часу своје смрти. И то како следи: Све што преостаје од мог власништва и што се може реализовати, да буде расподељено на следећи начин.

Капитал, који ће извршиоци опоруке превести у обвезнице, треба да створи фонд од кога ће сваке године одређена сума бити расподељена онима који су у протеклој години учинили највећу услугу

човечанству.

Новац треба поделити на пет једнаких делова и то на следећи начин: један део ће бити дат ономе ко је постигао највеће откриће на подручју физике; један ономе ко је извршио највеће хемијско откриће; један део ономе ко је постигао најзначајније откриће на подручју физиологије или медицине; један ономе чије је достигнуће на подручју књижевности било најизврсније у идеалистичком смислу; и један део ономе који је највише или најбоље допринео братимљењу народа и укидању или смањењу стајаћих оружаних снага, као и за подстицај и развитак мировних конгреса. Награде за физику и хемију додељиваће Шведска академија науке; награде за физиолошка и медицинска достигнућа Каролишки институт у Стокхолму; оне за истакнуте домете на пољу књижевности Шведска академија за књижевност; награде за мир додељиваће одбор од пет чланова које бира норвешки парламент-Storting.

Ова је опорука од сада па надаље једини важећи документ па самим тим поништава све моје претходно опоручене одредбе, уколико се нека од њих појави након моје смрти.

Коначно изјављујем да је моја изричита жеља и воља да се након моје смрти отворе моје жиле куцавице, а када то буде учињено и меродавни лекар установи недвосмислене знакове да је живот утрнуо, да моје тело буде спаљено у такозваној крематоријској пећи.

НАЈЗНАЧАЈНИЈИ НОБЕЛОВЦИ

Париз, 27. 12. 1895.

Најзначајнији нобеловци у области физике су:

Нобелову награду за физику од 1901. године до данас добило је 185 особа, с тим што је Џон Бардин двоструки добитник, па је подељено 186 Нобелових награда.

Ево неколико најистакнутијих нобеловаца у области физике и њихових достигнућа:

Године 1901. Нобелову награду први је добио Виљем Конрад Рендген у знак признања за изузетан допринос који је дао проналаском X-зрака или тзв. рендген зрака, названих према њиховом проналазачу.

Године 1903. Нобелову награду је добио брачни пар Кири, Пјер и Марија Кири, за истраживање радиоактивних појава које је открио професор Хенри Бекер.

Године 1907. Нобелову награду је добио Алберт Абрахам Мајклсон за прецизне оптичке инструменте и спектроскопске и метролошке налазе који су добијени помоћу њих.

Године 1909. Нобелову награду су добили Гиљермо Маркони и Фердинанд Браун за допринос развоју бежичне телеграфије.

Године 1918. Маркс Планк је добио награду за откриће квантне енергије.

Године 1921. Алберт Ајнштајн је добио Нобелову награду за заслуге у теоријској физици, теорија релативитета и квантна теорија, и посебно за откриће закона фотоелектричног ефекта.

Године 1922. Нилс Бор је награђен за испитивање структуре атома и зрачења које од њих потиче.

Године 1929. Луј де Брољ је награђен за откриће таласне природе електрона.

Године 1956. Нобелову награду су добили Вилијам Бредфорд Шокли, Џон Бардин и Волтер Хаусер Братен за истраживање полупроводника и проналазак транзисторског ефекта на темељу квантне механике.

Вилијам Бредфорд је са још двојицом физичара, Лајон Нил Купер и Џон Роберт Шриффер, добио још једну Нобелову награду за заједнички развој суперпроводника, познатијој као BCS-теорија.

Године 2009. Вилард Бојл и Џорџ Смит добили су награду за откриће полупроводничких кола осетљивих на светлост који се користе у дигиталним фотоапаратима, тзв. CCD чип.

Последња Нобелова награда је додељена 2010. године, добили су је Андреј Гејм и Константин Новоселов због револуционарних експеримената са дводимензионалним материјалом графеном.

Најистакнутији нобеловци у области хемије су:

Године 1911. Марија Кири је добила Нобелову награду и за хемију за откриће радијума и полонијума и за истраживање полонијума.

Године 1918. Нобелову награду је добио Фриц Хабер за синтезу амонијака.

Године 1939. додељене су две награде. Једну је примио Адолф Фридрих за рад на полним хормонима, а другу Леополд Ружичка за рад на полиметиленима и вишим терпенима. Они ће заједно радити на откривању полних хормона и њиховом синтетисању. Достигнућа ове двојице хемичара деценијама касније биће искоришћена за прављење анти-беби пилула.

Године 1944. Ото Хан је добио награду за откриће фисије тешких језгара.

Године 1945. Артур Илмари Виртанен добио је Нобелову награду за истраживање у пољопривредној хемији и хемији исхране.

Године 1954. Лајнус Карл Паулинг добио је Нобелову награду за истраживања природе хемијске везе.

Године 1958. Фредерик Сангер добио је Нобелову награду за рад на структури протеина, посебно инсулина.

Године 1963. Карл Зиглер и Ђулио Ната добили су награду за хемијску синтезу уз помоћ њихових катализатора која ће постати темељ за данашњу производњу пластике и уметничких материјала.

Године 1980. Пол Берг добија награду за целокупна истраживања биохемије нуклеинских киселина, са посебном пажњом на рекомбинантну ДНК. Исте године Волтер Гилберт и Фредерик Сангер добијају Нобелову награду за доприносе у вези са одређивањем секвенце база у нуклеинским киселинама.

Године 1993. Кари Малис и Мајкл Смит за развој одлучујуће методе циљаног размножавања наследног материјала DNA изван живог бића. Та полимерична ланчана реакција, тзв. PCR метода, постала је основна метода генетског отиска.

Године 1995. Пол Круцен, Марио Молина и Франк Шервуд Роланд добили су награду за рад на атмосферској хемији,

посебно у вези са стварањем и разградњом озона.

Последња Нобелова награда додељена је 2010. године за рад на стварању нових органских једињења уз коришћење паладијума као катализатора, а награду су добили Ричард Хек, Еј-ичи Негиши и Акира Сузуки.

Најистакнутији нобеловци у области медицине и физиологије су:

Године 1901. Нобелову награду је добио Емил Адолф фон Беринг за развој вакцине против дифтерије и тетануса. Он је био ученик Роберта Коча који ће четири године након свог ученика 1905. добити Нобелову награду јер је први пут показао да су бактерије урочници болести и открио је узрочнике туберкулозе и колере.

Године 1908. Иља Иљич Мечников и Пол Ерлих добили су Нобелову награду за проучавање имуног система. Ерлих је заједно са Сахатширо Хатом 1909. године открио и усавршио средство против сифилиса, први хемијски медикамент против инфективних болести.

Године 1945. Александар Флеминг, Ернест Борис и Хауард Валтер одликовани су Нобеловом наградом за откриће и синтезу пеницилина. Тиме су поставили темеље данашњој обради антибиотика.

Године 1962. Френсис Крик, Џејмс Вотсон и Морис Вилкинс добили су награду за откривање структуре наследног материјала DNA дајући тиме основу модерној генетици.

Године 1973. Карл фон Фриш, Конард Лоренц и Николас Тинберген добили су награду за проучавање друштвеног понашања животиња, нарочито за објашњење плесног језика пчела, по чему је познат Карл фон Фриш, и начина на који младе птице постају везане за мајку, по чему је познат Конард Лоренц, који је свој експеримент вршио на сивим гускама.

Године 1997. Стенли Б. Прузинер добија Нобелову награду за рад на тзв. прионима. То су протеини који имају инфективно дејство и узрокују обољења мозга, као што је К- Jakob болест код људи и BSE код говеда.

Године 2000. Арвид Карлсон добија Нобелову награду јер је доказао да је допамин неуротрансмитер у мозгу чије смањење доводи до симптома Паркинсонове болести.

Године 2008. Харолд Хаузен је добио награду за откриће хуманих папилома вируса који изазивају рак грлића материце.

Последња Нобелова награда додељена је 2010. године Роберту Едвардсу за развој поступка вантелесне оплодње.

Истакнути добитници Нобелове награде за књижевност су:

Рајдард Киплинг-1907. године, енглески књижевник, Нобелову награду је добио за роман Књига о џунгли.

Рабиндранат Тагоре-1913. године, индијски песник, нагарду је добио за књигу Бродолом.

Вилијам Батлер Јејтс-1923. године, ирски песник и драмски писац, Нобелову нагарду је добио за роман Кула.

Анри Бергсон-1927. године, француски писац, а и изврстан математичар, нагарду је добио за књигу О смеху.

Томас Ман-1929. године, немачки писац, Нобелову награду је добио за свој велики роман Буденброкови.

Херман Хесе-1946. године, немачки песник и писац, Нобелову награду је добио за свој роман Игра стаклених перли.

Вилијам Фокнер-1949. године, амерички писац, нагарду је добио за роман Авесаломе, авесаломе.

Винстон Черчил-1953. године, Енглеz. Нобелову награду је добио за књижевност и умешност у изношењу историјских и библиографских описа, као и за бриљантно говорничко умеће које је користио у одбрани узвишених људских права. Нагарду је добио за књигу Други светски рат.

Ернест Хемингвеј-1954. године, амерички писац, нагарду је добио за роман Старац и море.

Албер Ками-1957. године, француски писац, нагарду је добио за књигу Пад.

Борис Пастернак-1958. године, руски писац, нагарду је добио за роман Доктор Живаго.

Иво Андрић-1961. године, југословенски писац. Нобелову награду је добио за свој роман На Дрини ћуприја. Био је први Југословен који је добио Нобелову награду, како за поменути роман тако и за целокупно књижевно стварање. У најужем избору за доделу награде, осим Андрића, били су и енглески писци Лоренс Дарел и Грен Грин, Американац Џон Штајнбек и Италијан Алберто Моравија. Своје прве утиске поводом награде Иво Андрић је поделио са новинарима и члановима Удружења књижевника. Додела Нобелове награде одржана је у дворани Концертне палате Шведске академије. Приликом уручења награде Иви Андрићу, доктор Андреас Естерлинг, члан Академије, рекао је: Велико је задовољство за Шведску академију да у Вама награди једног вредног представника оног језичког подручја које до сада није било представљено у листи награђених. Са изражајем наших искрених честитки, ја Вас молим да примите овај знак почести из руку његовог Величанства Краља...

Жан Пол Сартр-1964. године, француски есејист и драмски писац. Одбио је Нобелову награду која му је понуђена за дело Мучнина.

Михаил Шолохов-1965. године, руски писац, Нобелову награду је добио за роман Тихи Дон.

Семјуел Бекет-1969. године, ирски драматург и романописац, нагарду је добио за драму Дах.

Пабло Неруда-1971. године, чилеански књижевник, нагарду је добио за збирку песама Стене неба.

Габријел Гарсија Маркес-1982. године, колумбијски писац, Нобелову награду је добио за роман Сто година самоће.

Марио Варга Љоса-2010. године, перуански романописац и есејиста, Нобелову награду је добио за дело Келтски сан.

Најзначајнији нобеловци који су добили награду за мир су:

Прву награду за мир добио је Жан Анри Динан као оснивач Црвеног крста и зачетник Женевске конвенције. Награда је додељена 1901. године.

Године 1906. Нобелову награду за мир добио је Теодор Рузвелт, председник САД-а, за посредовање у склапању мира у Руско-јапанском рату.

Године 1917. награђен је међународни Црвени крст у Женеви.

Године 1927. Фердинанд Буисон је добио награду као оснивач Лиге за људска права.

Године 1946. Емили Грин Болч награђена је као почасна међународна председница Женске међународне лиге за мир и слободу.

Године 1963. награђене су две организације, Међународни комитет Црвеног крста и Лига друштва Црвеног крста.

Године 1964. Мартин Лутер Кинг је добио Нобелову награду као истакнути борац за људска права.

Године 1797. Мајка Тереза је добила награду за борбу против сиромаштва.

Године 1990. Михаил Горбачов, председник СССР-а, награђен је за одлучујућу улогу у мировном процесу који карактерише данашњу међународну заједницу.

Последња Нобелова награда за мир додељена је 2010. године за допринос борби за људска права у Кини, награду је примио Љу Сјаобо.

Нобелове награде за економију добили су:

Прва Нобелова награда у области економије додељена је 1969. године, поделили су је Ригнар Фриш и Јан Тинберген за развијање и примену динамичких модела за анализу економских процеса.

Године 1971. награђен је Сајмон Кузнец за своју емпијски засновану интерпретацију економског раста, која је довела до новог и продубљеног увида у економску и социјалну структуру и процес развоја.

Године 1985. Франко Модилиани је награђен за своју пионирску анализу штедње и финансијских тржишта.

Године 1987. Роберт Солоу је награђен за допринос теорији економског раста.

Године 1990. Хари Марковиц, Мертон Милер и Вилијам Шарп за свој пионирски рад у теорији финансијске економије.

Године 1997. Роберт Мертон и Мајрон Шоулс награђени су за нови метод одређивања цена деривата.

РЕЗУЛТАТИ СПОРТСКИХ СЕКЦИЈА У ШКОЛСКОЈ 2010/2011. год

У овој школској години спортске секције су до сада постигле изузетне резултате. До краја школске године треба још да се одрже и такмичења у атлетици и рукомету.

СТОНИ ТЕНИС

Градско првенство 1. место мушкарци екипно.

Окружно првенство 1. место мушкарци екипно.

Републичко првенство 9-16. места мушкарци екипно.

Градско првенство 1. место Урош Комић појединачно

Окружно првенство 1. место Урош Комић појединачно.

Републичко првенство 9-16. Урош Комић појединачно.

Градско првенство 3. место девојке екипно

КОШАРКА

Градско првенство 2. место мушкарци екипно

Градско првенство 3. место девојке екипно

ФУДБАЛ

Градско првенство 1. место мушкарци екипно

Окружно првенство 2. место мушкарци екипно

ОДБОЈКА

Градско првенство 1. место мушкарци екипно

Окружно првенство 2. место мушкарци екипно

ПЛИВАЊЕ

Окружно првенство 2. место појединачно
Љубомир Николић

Окружно првенство 2. место појединачно
Игор Златић

Окружно првенство 2. место појединачно
Чедомир Марковић

Републичко првенство 12. место појединачно
Љубомир Николић

Републичко првенство 13. место појединачно
Игор Златић

Републичко првенство 16. место појединачно
Чедомир Марковић

СТРЕЉАШТВО

Градско првенство 2. место мушкарци екипно

Александар Продановић

ШАХОВСК СЕКЦИЈА

У школској 2010/2011 години у шаховској секцији је присутно десетак ученика. Термин за секцију је седми час, средом пре подне за ученике друге смене односно први час после подне такође средом за ученике прве смене.

Главни догађај активности у секцији је, сада већ традиционални, шаховски меч ученици – професори поводом школске славе Светог Саве.

На трећем по реду мечу 25. 01. 2011. године професори су били убедљиви, као и предходне две године и добили меч са максималним резултатом 4: 0. Ове школске године нисмо путовали у Крагујевац на традиционални меморални турнир „Славко и Рађа“ где смо претходне године постигли леп успех.

У конкуренцији ученика екипно Техничка школа из Ужица је заузела друго место. У конкуренцији професора појединачно, професор Техничке школе Милован Вилотијевић је заузео прво место. Оно што следи биће појединачно школско првенство ученика наше школе.

Руководилац секције, Милован Вилотијевић

ЕКОЛОШКА СЕКЦИЈА И САРАДЊА СА ЗАВОДОМ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ

Чланови еколошке секције посетили су Завод за јавно здравље, где су се упознали са узроковањем и анализом загађености ваздуха у нашем граду.

Сваког дана се мери загађеност концентracиом SO_2 , азотних оксида у чађи, а на месечном нивоу суспендовање и таложне честице.

Мерна места су РИО и Дом и здравља за SO_2 , чађи NO_2 , а библиотека и стари дом здравља суспендоване честице.

Загађеност нашег града је највећа у сезони ложења када су прекорачене дозвољене концентрације и по

неколико пута. Ове зиме је била загађеност и до 5 пута више.

Највећи разлог су индивидуална ложишта због некавалитетних огрева и спаљивање контејнера.

Свакодневне информације о загађивању можемо добити на сајту града Ужица.

ИСТОРИЈАТ КОМПОСТИРАЊА

Једнога дана, у далекој прошлости, т. Тадашње откриће преносило се с колена на колено следећим генерацијама.

Један од првих забележених података о компостирању у пољопривреди потиче са глинених таблица у време владавине цара Александра, у плодној долини Месопотамије, 1000 година пре Мојсија. Римљани и Грци и племена у Израелу имала су посебан назив за компост. Такође постоје и места у Библији и Талмуду која помињу компостирање. Ренесансна литература је пуна навода а Шекспиров дански краљевић Хамлет, саветује , , Не просипај компост по корову да би га учинио племенитијим“. Данас, метода компостирања у вртларству и пољопривреди постаје све популарнија. Пољопривредници који су дуго година примењивали вештачко ђубриво, увидели су вредност компоста за раст биљака и обнављање осиромашеног и беживотног земљишта.

КОМПОСТИРАЊЕ У ШКОЛИ И КУЋИ

Да бисте добили компост, потребно је да одвајате само органски отпад и то: остаци од поврћа, кора од воћа, остаци хлеба, триње од житарица, талог од кафе и чаја, љуске од јаја, лишће, пиљевина, сено, слама, папир и тек покошена трава.

Затим посуда за компост-дрвена гајбица за воће или поврће.

Добра места за компостирање су: са спољашње стране зида зграде, у дворишту, испод дрвета, у подруму, у гаражи, испод настрешнице.

Веома је важно да се у гомилу убаци подједнака количина зеленог материјала (богат азотом: траве, остаци од хране) и браон (богат угљеником: суво лишће, стари папир).

Важна је проветреност (једном седмично промешати или превртати компостну гомилу), одговарајућа влажност, одржавати влагу као мокар сунђер.

Будите стрпљиви! Компосту је потребно 3-12 месеци

За све ближе информације обратите се секцији ОДРЖИВИ РАЗВОЈ

“један од човекових предака открио је да житарице боље расту близу гомиле органске материје биљног порекла која се налази у процесу разлагања”

Уколико сте алергични или патите од асматичних тегоба, не би требало да рукујете са компстом без заштитних рукавица, не би требало да мешате компост као ни да приносите главу близу компостишта. После рада са компостом добро опрати руке сапуном!

Миловић Јелена Пт

Uhvaćen si u dobrom delu!

Đački parlament naše škole organizovao je jos jednu u nizu zanimljivih i produktivnih promocija borbe protiv nasilja među učenicima. U holu Tehničke škole „Ivan Sarić“, 09.11.2010. parlamentarci su uz maksimalan trud i želju razmenjivali ideje i mišljenja sa ostalim učenicima škole, i zauzvrat delili narukvice sa sloganom „Uhvaćen si u dobrom delu, reci ne nasilju“.

Promocija je prošla uspešno, puna dva sata štand je bio doslovce pun učenika i profesora koji su na šarene, lepljive papirice pisali svoje ideje, misli i predloge u vezi sa borbom protiv nasilnog ponašanja među učenicima i samim tim rekli NE! nasilju.

Podršku akciji pružili su direktorica škole i profesori, a posebno pedagog škole Nataša Šolak koja i inače radi sa parlamentarcima.

Pridružili su nam se i novinari koji su svojim kamerama zabeležili naš trud. Suština svih napisanih misli i poruka cele akcije je –

LJUBAVLJU, PRIJATELJSTVOM, ZNANJEM, SPORTOM PROTIV NASILJA!

Obeležavanje dana Tehničke škole „Ivan Sarić”

15.10.2010 po prvi put smo proslavili Dan škole pod novim imenom.

Za razliku od prethodnih godina kada se za dan škole tradicionalno održavao veliki kros učenika, ove godine smo uz veliki doprinos školskog parlamenta realizovali mnoštvo ideja i imali razna dešavanja u okviru škole.

Organizovana su takmičenja u stonom tenisu, šahu, odbojci, a najinteresantnije je bilo takmičenje u brzom menjanju guma na automobilu u kom su učestvovalе samo devojke.

Održan je i kviz na temu “upoznajmo Ivana Sarića”. Najviše znanja su pokazali prvaci, najmladji elektrotehničari računara.

Proslavu Dana škole je ulepšao školski bend “Top Gun”. Dobro smo se zabavili, ali i pomalo učili na časovima na kojima smo mi tog dana bili profesori.

ПРЕКВАЛИФИКАЦИЈА

У нашој школи је у току преквалификација Заставиних радника у сарадњи са Министарством за рад и социјалну политику и Националном службом за запошљавање следећих образовних профила:

- техничар за компјутерско управљање – 43 полазника

- заваривач трећег степена - седам полазника

Преквалификација је почела 7. децембра 2010. године, када је у нашој школи било и свечано отварање коме су присуствовали помоћник министра за рад и социјалну политику Радмила Катић Букумировић, генерални директор Групе Застава Зоран Радојевић, члан Градског већа за привреду Владо Вучковић, председник синдиката Застава аутомобила Зоран Михајловић, члан Управног одбора Групе Застава

Драган Срејовић, као координатор пројекта, представници Националне службе за запошљавање, представници медија и други угледни гости и сарадници.

Полазници већ поседују диплому трећег или четвртог степена у подручју рада машинство и обрада метала, али другог образовног профила. Сваком од њих је уручено решење са разликом стручних предмета од првог до четвртог разреда, односно од првог до трећег разреда, које ће слушати кроз одговарајући фонд часова, а затим полагати као испит пред комисијом. Сви полазници ће добити сведочанства о стеченом знању, након чега следи матурски или завршни испит. Свечано уручење диплома ће бити на Видовдан 2011. године.

У реализацију пројекта су укључена два наставника практичне наставе и већи број наставника машинске групе предмета.

Планиране су и преквалификације, доквалификације и специјалне обуке осталих Заставиних радника који се налазе на списку незапослених Националне службе за запошљавање. У току је потписивање уговора између наше школе и одговарајућих служби, а пројекат ће трајати две године.

У сарадњи са Министарством за заштиту животне средине и просторног планирања наша школа је изабрана за један од четири центра за едукацију сервисера расхладних уређаја, који ће на крају обуке добити сертификат за рад. За овај пројекат школа

ће добити опрему коју ће у почетку користити пет обучених наставника машинске струке.

Школа је укључена и у запошљавање 14 ученика завршних разреда у фабрику Униор. На захтев ФИАТ-а препоручили смо сто наших ученика који су стекли диплому техничара у подручју рада машинство и обрада метала, старости до 25 година. За њих је послат и курикулум стручних предмета.

Наставља се интензивна сарадња са ФИАТ-ом и другим социјалним партнерима, а планирано је да током школске године буде реализовано још неколико пројеката у који ће бити укључен велики број наших наставника.

ВРСТЕ ДРЖАВНИХ СИМБОЛА

Основни симболи државе су име, грб, застава и химна “У почетку беше реч”, стоји у Светом писму.

Име државе је њен први и најочигледнији симбол идентитета. Историјски имена су постојанија од држава. Државне институције се мењају, али њихова имена остају иста.

Имена држава обично одражавају лик далеке или блиске прошлости датог народа, место или представу.

СРБИЈА – једно словенско племе звало се Србљи. Живели су у сливовима река Босне, Дрине и Колубаре

АРГЕНТИНА – значи “сребрна земља”, вероватно од сребрнате боје пампаса

ФИЛИПИНИ – краљ Филип 2 Шпански

БОЛИВИЈА – Симон Боливар, борац за слободу из 19. века

ВАТИКАН – брдо Монте Ватикано

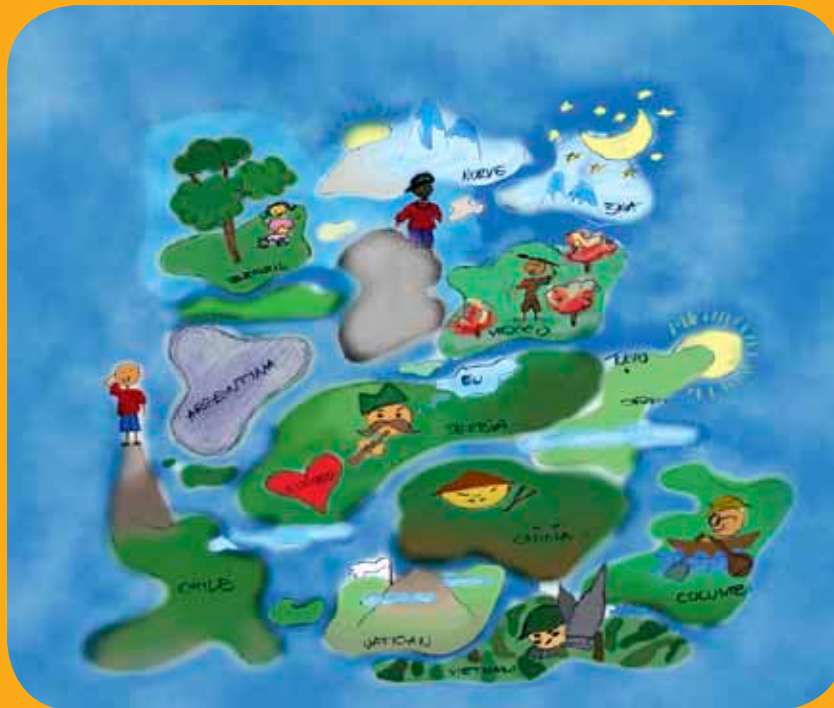
МЕКСИКО – ацтечки бог рата Мехи – тли

АМЕРИКА (САД) – морепловац Америго Веспучи

КОЛУМБИЈА – морепловац Кристифор Колумбо

ИСЛАНД – “земља леда”

ВИЈЕТНАМ – “јужна земља”

КИНА – означава “централну земљу” – место где је започело све за свакога, за свагда

ЈАПАН (Нихон или Нипон) – означава место одакле излази Сунце

ЗАИР – бивши Белгијски Конго потиче од “Нзади”, древног имена велике реке, која протиче кроз ту земљу.

КОРЕЈА – древно краљевство Корео

ИРАК – стари назив Мезопотамија

ИРАН – (стари назив Персија), земља Аријана, што значи земља аријеваца (племенитих и поштованих)

КАНАДА – индијанско насеље – каната

БРАЗИЛ – име потиче од назива једног дрвета пореклом из Азије, од којег су добијали црвену сукнену боју – бразилин. Име је било познато и пре открића Америке

НОРВЕШКА – “северна земља”

ЧИЛЕ – на језику Инка означава “крај света”

ФИНСКА – земља “белих линија”

НИГЕР, НИГЕРИЈА – “црна”

ЛИХТЕНШТАЈН – “светли камен”

МАЛТА – “црвена земља”

КИПАР – купрум – бакар

Имена неких држава су старија него те државе. Египат, Грчка, Македонија. Албанци називају своју земљу Шћиприја, што значи “Земља орлова” тј. висока земља

Јешић Марина

**О раду једне школе
највише сведоче
успеси њених ђака.
Задовољство нам је да
представимо Немању
Јовановића, младог и
перспективног глумца
Народног позоришта
у Ужицу.**

Ваше асоцијације на школске дане?

Сетим се тога како сам размишљао о свом животу, будућности, а сада када сам, чини ми се довољно сазрео, присећам се шта сам ја то беше маштао и како сам видео свет око себе. Сетим се пријатеља са којима се и дан данас дружим... Још увек препричавамо разноразне догодовштине и анегдоте... У лепом сећању су ми и моји професори: Ристановић, Лечић, Драгана Бијељић, Љиљана Петронијевић...

Будући да су глума и машинство тешко спојиви, како бисте објаснили одабир професије с обзиром на завршену средњу школу?

Изгледа да је то спојено неком мојом жељом да стварам. За мене то није тешко спојиво и једнако би ми било очекивано да неко из било које друге средње школе оде на глуму. Из тога бих закључио да је глума једно универзално занимање. Шекспир је рекао:

„Цео свет је позорница и сви људи су глумци“. То је у свима нама. Само се запитајте колико сте пута дневно употребили глуму у своју корист.

Шта за вас представља глума?

Глума је за мене један ћилим са безброј чворова, проткан разноразним нитима. Нити су јако осетљиве јер су саткане од мојих најинтимнијих мисли, пољубаца, суза, смехова, бесова, молитава...

Да ли постоји улога у којој сте се пронашли?

Трудим се да се пронађем у свакој улози. То је негде и суштина бављења глумом. Да ли би неко могао да се пронађе у мислима убице? Мислим да не, али ја се трудим да у томе успем, да што више зароним у његов дух. Ко зна колико ликова чучи у мени. Ја се малко шалим, па их називам својим бесовима. Треба их бити свестан, треба их знати контролисати. „Није моћ владати над другима, већ над самим собом“.

**“Ко зна колико
ликова чучи у
мени”**

**“Није моћ
владати над
другима, већ над
самим собом”**

Омиљена гостовања?

Не знам колико људи знају да гледају на својим путовањима. За мене је и путовање до Ивањице лет на мом чаробном ћилиму. Ипак, највећу магију сам доживео на гостовању у Москви. Не само да сам имао прилику да читам Гогоља, Чехова, Мајаковског, већ и да се малко попричам са њима у сенци Новодјевичког манастира, на највећем гробљу на ком сам икада био. Москва је у мене уткала прегршт прича, живота, историја, љубави и жеља.

У чему проналазите инспирацију?

Инспирација... Мислим да је то хтеће да будем, да постојим, да јесам човек. То хтеће не може да нестане јер га не подупире Атлас, већ моји најближи: девојка, наши родитељи, а сутра и наша породица. Атлас носи куглу земаљску изнад главе, а ја са својим најближима носим нашу заједничку молитву и веру... То је оно што нас све подупире.

Најдража награда?

Свака награда ми је драга на себи својствен начин. Не размишљам много о њима... Оне дођу или не, и нису најбитније у нашим животима. Онај ко трчи за наградама, није их заслужио, а онај ко их је заслужио, њему и не требају.

Нови пројекти?

Тренутно сам у припреми нове представе, чија ће премијера бити крајем месеца. Ради се о једној историјској драми, и њена радња је смештена у Португалију. Баш сте ме ухватили на паузи између две пробе... Овом приликом вас и позивам на представу.

Како бисте оценили културни живот града?

Рекао бих да то зависи од финансијске моћи града и тога колико се може издвојити за културу. Нема потребе да причам о времену у коме и како живимо. Драго ми је што у граду и грађанима видим потребу да се иде ка усавршавању и подстицању културног живота.

Као некадашњи ученик наше школе, шта бисте поручили данашњим средњошколцима и можда будућим младим глумцима?

Па, поручио бих им да не слушају нас старије, него да верују себи и ономе у себи. Смисао постојања је у нама самима. То поручујем и будућим младим глумцима... Ха, ха, ха, ха...

Бојана Миљковић

Данијел Митровић, познатији као Дениро, рођен је у Ужицу, а познат је реп публици широм Балкана. Музиком и писањем се бави већ више од дванаест година. Иза себе има много демо-песама и један албум под називом Још увек клошарим, који је нажалост постављен на Интернет мрежу и никада није објављен. Од много наступа које је имао широм Србије, издвојићу: Exit 2006. године, где је наступао са познатим људима и групама из света музике као сто су: VIP, Бата Барата, Болесна браца, Suid, General Woo, Elemental и многи други, а други велики наступ је у Београдској арени када је наступао са групом Bassivity, као предгрупа великој светској звезди 50 cent, пред око 18 000 људи. Дениро се појављује на многим компилацијама као што су: Провера микрофона, Дефиниција, компилација Ране и многим другим компилацијама и албумима који су у припреми.

Поред рада на својим соло пројектима, тренутно ради на снимању албума своје групе Sh2 чији је члан такође и човек који се представља као No. Six. Остварио је сарадњу са многим извођачима од којих бих издвојио неке, а то су: Subliminal, Concord, Bay Area, (California, United States), Target (Зарпб), Sinuh (Germany), Acc (Зарпб), Струка (Београд), Мухамед (Зарпб), Rolex (Ниш), Син (Београд, Канада), Ropez (Зарпб), Kuntero (California), McDeux (Italy, Milano), Дада (Нови Сад), Ex3m (Крушевац), Expozito (Ужице), Rxxxxona (VIP, Београд), Икас (VIP, Београд), Chante, Кауа, Coyot (Ice Burn), El Prezidente (Господа, Београд), Bookey Mc (Господа, Београд), Бата Барата (Београд), Mack Dames, Soul и многи други неафирмисани реп певачи. Без обзира на то што албум Још увек клошарим ипак некако одржава популарност на Интернет мрежи и скоро годину дана снимања пада у воду, он ипак проналази своју публику. Дениро добија нову снагу и наставља да снима. Године 2007. завршава нови албум под називом Снови градског тс-ја који је требало да буде објављен до краја исте године за издавачку кућу Bassivity, Mascom. Као најава албума објављен је спот за песму Тата даје кеш. Међутим, са издавачком кућом Bassivity долази до неспоразума и разилажења, тако да потпуно мења track листу снимајући нове песме за нови албум и мења назив албума у назив У солитерима. Тренутно сарађује са људима из Србије и ван граница Балкана. Издвојићу два DJ-а са којима тренутно ради а то су DJ Zikky (Germany), који је његов официални DJ и продуцент и DJ Toni Rocksta (Wuppertal Germany). Денирова музика се базира на темама о одрастању и проблемима са којима се сусрећу тинејдери кроз сазревање у условима тешког живота у граду. Људи су га завољели због искреног приступа реп текстовима.

Ево како је текао наш разговор и шта све сазнајемо лично од Денира:

» **За почетак нам реци како је почела твоја каријера и колико се већ бавиш репом?**

Не знам баш да ли се ово може назвати каријером, али моја музика је озбиљније одјекнула код публике у време када је на Интернет постављен мој албум Још увек клошарим, са кога су се издвојиле песме као сто су: Добродошли у мој град, Једна породица, дует са Target-ом Снови градског тс-ја, песма Не силазим са шанка у којој гостује DJ US, Интервентна са Rxxxxon-ом, Чувај се пандура и друге. Те песме су наишле на јако добар пријем код публике што је резултирало многобројним наступима по Србији и шире. Од битнијих наступа издвојио бих наступ у Арени, који је мени омиљен. Ту сам са групом Bassivity наступао као предгрупа 50 cent-у. Издвојио бих Exit 2006. године,

наступ на фестивалу у Македонији на који су, из Србије, позвали само моју групу и групу Marchelo. Били смо јако лепо смештени и организација је била професионална.

Уследили су разни mixtar-ови на којима се појављују и моје песме, као и сарадња са издавачком кућом Bassivity. Убрзо је дошло до неспоразума и албум који сам снимio код њих, а који се звао Снови градског mc-ја, нажалост никада није угледао светлост дана. Песме са тог албума као што су: Када гледам град кроз прозор, Мала хоће фрајера, Улоге замени, Сањаш да реп те прослави, Џунгла памти све и Успаванка доспеле су на Интернет. Нисам одустао због тих неуспеха већ сам писао са још већим еланом и још више сам се трудио. Као резултат тог рада објављен је албум У солитерима. Он је сниман у Платинам студију у Београду код Предрага Михаиловића-Преза. Знам да се снимање тог албума мало одужило, али се надам се да ми публика неће замерити што је чекала оволико.

» Ко су били твоји узорни кад си почео да пишеш прве текстове?

Један од највећих људи који је имао утицаја да моји текстови буду искрени и да покушам да текстовима додирнем људе је сигурно 2pac. Док сам га слушао као тинејџер, осећао сам да ми је његова музика јако блиска по емоцијама које буди у мени. Било је ту и много других људи из света реп музике који су утицали на формирање мог стила писања, али не бих да их називам узорима, већ људима са којима имам доста сличности по начину схватања музике којом се бавим. Увек сам јаче осећао репере који преносе емоцију јер сам и сам такав, али волео сам да слушам и добар тзв. хард реп. Албуми који су мени омиљени су: The youngstaz и I'll make you famous, као и многи други. Слушао сам све

што ми се допада, мада сам увек више волео неки мелодичнији west coast звук. Међутим, могу рећи да сам уживао и на концерту Wu tenga и имао сам обичај да слушам House of pain, Funkdoobiest, Da bush babe's и многе друге од старе школе до новог таласа. Ноћима нисам спавао, већ сам гледао MTV и обожавао сам емисију на MTV-у Yo'mtv реп коју су водили West side connection mack 10, Ice cube и WC.

Гледао сам такође канал Viva и још неколико француских канала. Током целог дана сам снимао реп спотове и стално сам нешто писао. Драго ми је кад ми млади неафирмисани извођачи кажу да сам им узор у писању. То што сам сада ја некеме узор даје ми још више снаге да наставим да пишем.

» Верујем да се у твојим песмама може свака особа пронаћи! Где добијаш инспирацију за такве песме?

Инспирација и речи пронађу мене а потичу из свакодневног живота. Не живим баш лагодно, већ ми је живот пун тешких тренутака, тешких одлука и беспарице која човека натера да пише оно што проживљава и већину текстова пишем ноћу када сам сам у соби, у неким тренуцима када се осећам сетно, носталгично... Мислим да у тим моментима имам чак најбољу инспирацију и стихови сами теку. Људи то осете, јер је од срца, искрено, а има доста оних који се осећају исто као ја и могу да се пронађу у мојим песмама. Многи ми мереју због песимизма у песмама, кажу да би требало да снимам неки агресивнији, а можда и шаљиви реп. Међутим, све зависи од тренутног стања у коме се налазимо, па се тим путем креће и моја инспирација. Нажалост, велики број људи које познајем од детињства живи

у разореним браковима, пролазе кроз паклене периоде без посла и новца, онда се све то што гледам око одражава на моје писање и производ свега тога су песме као што је Сиромашна средина и сличне песме у којима певам о социјалним темама и класним разликама. Волим понекад да напишем и неку оптимистичну песму, па и понеку комерцијалнију, али ипак преовлађују тужније песме. Има и неколико љубавних, али и њих пишем у неком емотивном растројству. Људи ме највише и памте по емотивним песмама, јер сам изградио такав имиџ, па од мене очекују увек неке градске баладе али трудим се да стварам такву музику и пишем такве песме да увек има за свакога понешто.

» Које су ти сарадње најдраже? Да ли сарађујеш са било ким или тражиш особе сличне себи?

Сигурно су ми најдраже сарадње са Target-ом, Dadom, Rollexom, Juice-ом, Ropezom, T-money-ем (Tennesi), групом Kyn-tero (Los Angeles), ту су Sinuh (Germany), Ikac, Бата барата, Hartman, Ex3m, моја Sh2 група, ту је Toni der assi из Фракфурта са којим сам остварио лепу сарадњу и снимили смо песму Мухамед, као и две реп верзије за мој и његов албум и планирамо један заједнички пројекат јер је песма одлично прихваћена код публике у Немачкој, од стране како наших људи, тако и Немаца. Поздравићу све mc-јеве са којима сам имао прилику да сарађујем. Када радим feat са неким извођачем обично пуно ценим његов рад и имамо неке сличне погледе на реп и на живот уопште. Да бих са неким могао да снимам требало би да ми се јако допадне оно што он ради. Раније сам снимао и са људима са којима нисам баш имао много сличности. Тада сам размишљао: Зашто да не, све је то реп! Међутим, знао сам да то није оно право и да се нећемо сложити око стила. После кад седнем и преслушам песму осетим неку неприродност, да сам снимао на силу и трудим се да то више не понављам.

» Шта би ти, као искусан репер, могао да нам кажеш о будућности репа у Србији?

Данас је неко друго време, момци који тек почињу да се баве реп музиком, чим сниме једну или две песме, одмах би желели да снимају са познатим реперима и већина има дрзак став. Најчешће склапају контакт преко Facebook-а или My space-а, не представљају се, само пошаљу понуду за снимање. Њихов проблем је што не умеју да цене људе који су цео живот посветили томе. Често сами, на својим рачунарима праве неку лошу реп музику коју пласирају и коју, нажалост, публика прихвата. То је лоше за нашу реп сцену. Нема више ни праве публике. Сви мисле да могу бити добри репери, а ни сами не знају ни шта је то реп музика. Велика већина није имала ниједан наступ у животу и зато нестају са сцене брзо као што се брзо и афирмишу, јер су некавалитетни и не раде то зато што осећају реп целим својим бићем, већ се укључују у то јер виде како живе многи афирмисани репери, али не одмакну даље од успеха у свом најужем друштву! Мислим да постоје интересантни извођачи из млађих генерација. Ако успеју да победе иностране трендове и посвете се стварању нечега оригиналног и само свог можда се и издвоје и сниме нешто квалитетно што ће им бити признање да њихово залагање и трошење џепарца на студио није било узалудно. Морам напоменути да је и срећа један од битних фактора, али пре свега упорност.

И у репу, као и у многим другим областима живота влада расуло, али у иностранству није све тако обезвређено као код нас. Не може у Немачкој сваки почетник да приђе дугогодишњем и искусном реперу и да га пита за сарадњу. Па чак и ако упита, таква сарадња са почетником кошта 2000 еура. Велики је ризик платити јер је успех неизвесан. Као и у свакој другој сфери живота и у овом послу ако неко жели да се издвоји и успе мора да заслужи.

На концерту 50 cent-а било је 18000 обожаваалаца репа, а у Србији, ко има више од 200 људи на наступу може да каже да и није доживео фијаско. Ја се тада питам где су сви ти људи који наводно слушају реп. Већина људи који се баве репом одустану јер после издатог албума у који су уложили много времена, труда и новца нема интересовања за њихов рад. Такође, сматрам да је узрок неуспеха реп музике на нашим просторима превише неозбиљности и неозбиљних људи који мисле да су жеља и ентузијазам довољни да један реп догађај успе. Веома важни чиниоци у овом послу су такође и маркетинг и медији, али опет све то захтева пуно новца, кога је у овој земљи, чини ми се, све мање па су људи све нервознији што се осећа и у песмама које би требало да буду музика за слушање а не ратна зона у којој изгледа као да репери мрзе све. Искрено се надам да ће се нешто променити

и да ће реп добити смисао какав заслужује, да ће наступи бити посећенији и да ће бити пуно добрих албума и пуно доброг провода на концертима.

»Ево са каквом се носталгијом Дениро сећа својих најранијих реперских дана, па и помало жали за њима:

Моја група и ја смо из Ужица ишли у Београд сваког викенда да гледамо познате и успешне групе као што су Gru, Sunshine и остале које су тада биле популарне. Није нам било тешко да путујемо четири сата да бисмо били на концерту који траје два сата и онда опет још четири сата назад до Ужица. Уживали смо у томе јер смо живели за то, облачили се као репери и нисмо се стидели да шетамо градом са спуштеним трегерима и са капама јер смо то радили поносно, без обзира што смо можда старијим генерацијама и онима који не слушају реп изгледали као ванземаљци. Ми смо били своји, као што су љубитељи метала и рокери некада били своји и поносно носили кариране кошуље,

исцепани дроњави цинс и старке и време проводили окупљајући се по парковима. То је било за нас оно у шта верујемо. Зато ми је тешко да схватим у шта се то реп претворио. Све се измешало, само још можемо да очекујемо да Џеј и Џенан сниме реп албуме. Наше генерације су трчале у музичке продавнице кад изађе нека реп касета или CD и били смо срећни до неба кад бисмо успели да уштедимо за оргинал CD. Тако смо данима преслушавали музику, читали посвете и једва чекали да неко објави нови албум па да и њега купимо и да што пре одемо кући и преслушамо га у мраку и осетимо како нам нови ритам и нове речи теку венама. То је био прави доживљај и ритуал за нас! Данас је довољно да неко купи CD који одмах буде постављен на Интернет мрежу и цела земља из фотеље једним кликом на download скине албум који се архивира у фолдер и ту се заврши све трајање и успех тих песама. Све је то некако без душе... Ја то не могу да разумем, јер када сам ја био млађи, доћи до Gru-а или некога познатијег било је јако тешко. И ако бисмо и успели да га сретнемо на наступу, из неког страхопоштовања нисмо могли да му пријемо и кажемо, као данас неки нови клинци: Еј, брате, ај да снимамо нешто? Већ смо морали да идемо дугим и заобилазним путевима, док га не упознамо и тек онда га питамо за сарадњу, па се чак и тада осећамо некако нелагодно, јер је он ипак славна и афирмисана личност, стекао је име, показао квалитет и снагу да опстане и доказао да има оно што је потребно људима, што воле да певају и памте. Почетник је морао да се докаже упорношћу и делима и да стекне неко искуство на естради да би могао и да помисли да је можда време да и он оствари неку сарадњу или да се догоди да постане предгрупа.

» Шта би поручио људима на простору ex Југославије? Да ли би желео некога да поздравиш за сам крај овог интервјуа? Шта би поручио младим тс-евима који тек почињу да снимају?

Поручио бих им да је музика доказ да је рат био грешка користољубивих људи и да је штета што постоје људи који се буде са мржњом јер не могу да виде лепоту јутра. Младим тс песницима бих поручио да се држе школе на првом месту јер се неће обогатити од репа и да на време схвате да ово није Америка и да овде репери не возе скупе аутомобиле и не живе у великим кућама. Треба да прате срце и пишу оно што осећају. Није потребно правити измишљене класификације као што су комерцијала или underground музика, јер је музика једна и треба је делити само на добру и лошу, све остало су измишљотине искомплексираних људи који своје комплексе скривају иза подела које немају никакав значај ако је песма добра. Ако неко жели да пише о изласку у град, зашто би то неком другом сметало? Нек тај други неко пише о утицају запада или психолошким поремећајима младих у Србији или о чему год жели да прича. Људи овде погрешно схватају реп. Сви су критичари и репери а најмање има слушалаца. Реп је слободна тема и свако има слободу да користи машту на свој начин. Мој савет је да слушају срце и биће на правом путу. Да не очекују много да се не би много разочарали. Савет је да не прате идоле већ да идоле пронађу у себи и својој снази да истрају до краја у свему што раде, у музици, школи и љубави.

Искрено за Serbian Underground и остале, Дениро.

Марко Дејић Hm5

Аристофанова "Лизистрата"

После четворомесечних припрема Ансамбл ужичког Народног позоришта је у уторак, 8 фебруара, на великој сцени, премијерно извео античку комедију „Лизистрата“, у адаптацији и режији Бранка Поповића.

Поповић је изјавио новинарима да је ово била прва премијера неког античког комада у историји ужичког театра.

Улогу Лизистрате тумачила је Тања Јовановић, а у представи учествују и Драгана Врањанац Љубојевић, Ивана Павићевић, Дивна Марић, Слободан и Даница Љубичић, Игор Боројевић, Вахидин Прелић и други.

Приказана је, у неку руку, свеприменљивост саме теме на савремено доба. Дело истиче идеју феминизма, праћену еротским набојем самих глумаца. Модификација комада се огледа у нешто ласцивнијем, „модернијем“ вокабулару, осавремењеним костимима, и самом сценом, мада, могло би се рећи да само дело тиме губи на вредности. Такође, врло уочљив је вишак покрета, који притом одају утисак неартикулисаности, што је зачуђујуће, будући да се на културу покрета посебно обрађала пажња, приликом припремања овог комада.

Све у свему дело је добило на медијској пажњи више због неуобичајног начина обраде него због самог извођења. У сваком случају, вреди погледати.

Сара Сретеновић IIe2

...СКРАЋЕНИ ЧАСОВИ...

Рај за све нас, просто очаравајуће. Као што знате, пре више од месец дана почео је генерални штрајк већине школа у Србији.

Питате зашто. Па, једноставно речено, наши драги професори су незадовољни платама. Не могу да кажем да то нама не одговара. Лепо је кад час траје само 30 минута, јер време брзо прође и не стигне нас умор и досада новог градива. Сви уживамо, професори ипак мање. Надамо се и искрено поручујемо министру да остане доследан и „не да на себе“. А лии не би било ложе да чујемо мишљење наших другара о тренутном стању у нашим драгим школама.

ШТА МИСЛЕ УЧЕНИЦИ О СКРАЋЕНИМ ЧАСОВИМА

- Мислим да је то супер, довољно и за ученике и професоре.

- Часови од пола сата треба да буду увек, сасвим је довољно... штрајк до краја!

- За 30 минута и немамо баш времена да реализујемо час по програму.

- Cool! Не мењај!

- Часови од 30 минута су доста лоша опција, погодову за нас матуранте... крај се ближи...

- Мислим да је одлично и да не треба да се прекида.

- Сасвим је довољно времена.

- Што је слатко, то је кратко

-Mozemo da postignemo sve sto nam je potrebno, samo je bitna dobra organizacija casa.

- 30 минута је идеално време за пажњу и концентрацију ученика!

У разговору су учествовали ученици одељења IIг и IIe2.

Као што видите, одговори су опречни, а шта ће се даље дешавати... е, то ћемо видети у наставку ове приче.

Никола Тосуновић IIIe2

ИТАЛИЈА 2010.

Матурантска екскурзија је вероватно најлепши тренутак у сећању сваког средњошколца. Као матуранти Техничке школе, искусили смо и проживели можда најлепше тренутке ђачког доба. Кажу да одредиште није битно уколико си у добром друштву, али дестинација која је била пред нама не само да је вредна помена, већ је требало обратити посебну пажњу. Наиме, пут нас је водио у Италију, ту елегантну чизму, која нас је све оставила без даха.

Ова красна земља била је домовина врским, изузетним, генијалним уметницима као што су : Леонардо да Винчи, Ботичели, Рафаело, Микеланђело... Наша матурантска екскурзија почела је са градског трга у сами цик зоре. Сви су мислили само на једно-како да најбоље проведу шест дана у земљи уметности, музике и моде. Пут је могао да почне, а добро расположени ученици, али и професори, гарантовали су да ће и ова екскурзија бити посебна.

Добра забава у аутобусима, песма и позитивна енергија, учинили су да вишесатни пут прође брже и занимљивије. Паузе, кашњење и чекање на границама, чинили су нас мало нервозним, али све је било занемарљиво јер нас је чекао провод, многе знаменитости и незаборавни тренуци... Прву ноћ смо по плану провели у Лиду ди Јесолу, у који смо стигли негде испред поноћи. После вечере и смештања у собе, имали смо прилику да обиђемо град . Јутро доноси еуфорију јер смо сви знали да после доручка крећемо ка Риминију, и да на путу до тамо стајемо у Верону, град чувеног пара, Ромео и Јулије, чија се љубав трагично завршила. Сам град изгледао је очаравајуће, па смо се дивили лепотама старих зидина и кула. Утисак који је овај град оставио на нас тешко да се може речима описати. Указала нам се прилика да видимо и кућу у којој је живела Јулија, као и терасу на коју се наводно пео Ромео да би био са својом драгом. Нисмо пропустили шансу да се потпишемо на зид у пролазу, који води до Јулијине куће, јер како су нам објаснили, обичај је да напишете своје име и име дечка или девојке коју волите, и ваша љубав ће бити вечна. Посетили смо и кућу у којој је рођен Данте, чувени италијански писац. Оставили смо Верону иза нас и упутили се ка Риминију, који нам је понудио дивно преноћиште и богат ноћни живот. Са првим сунчаним зрацима, кренули смо у Сан Марино, једну од две независне државе у Италији. По доласку тамо, прошетали смо до старог града, где смо видели куле које поносно стоје ту већ пар векова. Поглед одатле, са висине од 700 метара, остављао је без речи сваког од нас. По повратку у Римини, нашли смо се на једној дивној плажи, која је својом раскошном лепотом смирај дана чинила тако посебним. Уживали смо у тој нестварној плавој боји Јадранског мора. Вече је било резервисано за дискотеку и дружење

са другим матурантима до касних јутарњих сати. Чим је сунце измилело иза хоризонта, упутили смо се ка Фиренци, представници Тоскане. Слободно могу да кажем да је град сам по себи уметничко дело, јер шетњом кроз Фиренцу, стичете утисак да се налазите у неком чаробном музеју. Најјачи утисак је свакако оставила катедрала Дуомо, са својим сводом високим преко шездесет метара, осликаним фрескама од којих застаје дах. Сваки слободан тренутак користили смо да обиђемо чувене италијанске таверне и уживамо у богатом менију који су оне нудиле. Задовољили смо нашу знатижељу и пробали разне специјалитете италијанске кухиње. Вече смо искористили за уживање на плажи и опраштање од Риминија.

Сутрадан смо кренули пут Пизе, како би уживо видели једно од светских чуда. У жељи да овековече овај несвакидашњу тренутак, блицеви су севали на све стране. Морам напоменути да криви торањ уживо изгледа још фасцинантније, и чини се као да ће сваког момента да се сруши. Слободно време смо користили углавном за пражњење буђелара и куповину сувенира, као успомену на ово величанствено место. Наше путовање се ближило крају, па смо се вратили на почетну тачку, Лидо ди Јесоло. Имали смо и малих пропуста у организацији, али вреди памтити само лепе тренутке. Чим је јутро сменило ноћ са престола, кренули смо пут Венеције. Иако је под налетом кишног јутра остала полу поплављена, Венеција је својим величанственим рухом оставила најјачи утисак на све нас. Иако је био опседнут водом, Трг Светог Марка је изгледао бајковито. Наше очи су биле почаствоване лепотама Дуждове палате, као и Мостом уздаха. Издалека се назирала и црква Санта Марија дела Салуте, и тада нам је било јасно зашто је Лаза Костић био очаран њеном лепотом. Онда смо дошли до нашег бродоџа који нас је превезао до аутобуса, где нам је свима било јасно да Италију лагано остављамо иза и крећемо у Србију. Пет дана провода и дружења оставило је траг на све нас, па смо пут до куће углавном преспавали.

У Ужице смо стигли у недељу око девет часова ујутру, и завршили нашу шестодневну екскурзију. Након тога смо сумирали утиске, размењивали слике, и у мислима пловили натраг до Италија, сећајући се са осмехом сваког момента проведеног у овој очаравајућој земљи.

Данијела Полић IV е3

“Подсећао нас је на давна времена, на ратове и освајања, на чувене легенде и веровања, ... ”

Овај дан, 21. септембар 2010, је дан који смо сви дуго и жељно ишчекивали. Хладно јутро на градском тргу није кварило добро расположење. Кренули смо на пут уз очекивања да ћемо наредних пет дана провести у дружењу, лудом проводу и видети много занимљивих ствари. Сан нас је хватао све док први сунчеви зраци нису почели да се промађају кроз прозор.

Први дан је протекао у путу. По доласку на македонску границу, уследила је уобичајена контрола, прва у низу од оних које су нас тих дана очекивале. Без великих проблема прешли смо границу и наставили даље кроз Македонију. Лепота стеновитих предела долине Вардара, која је у почетку била јако пријатна, убрзо је постала монотона и досадна, јер дуго представља наш једини видик. После неколико сати коначно смо стигли у Грчку, земљу која несумњиво представља центар културног живота у европској историји. Водич нам је све време указивао на историјски, али и на данашњи значај предела кроз које смо пролазили. Подсећао нас је на давна времена, на ратове и освајања, на чувене легенде и веровања, а затим нас је вратио у садашњост причајући о политици и привреди ове земље. Стижемо у Паралију у раним вечерњим сатима. Паралија је једно од најлепших грчких летовалишта. Ту смо се осећали као домаћини. Становништво овог града чине углавном Срби. На све стране су били туристи из Србије, док се из мноштва продавница, које се протежу по главном шеталишту, чула српска музика. Мало слободног времена провели смо у разгледању града. Након тога, чекао нас је урнебесан ноћни провод који смо искористили за опуштање од напорног дана. Дисотека Омилос је оставила на нас јак утисак. Налази се на обали мора и подсећа на огромну терасу јер није покривена и пружа прекрасан поглед на звездано небо.

Следеће јутро нас је неиспавање сачекао пут до Игуменице, где смо се укрцали на трајект. За већину нас, возња трајектом је била нешто ново. Пут је трајао око 2 сата. Прошао је у разгледању непрегледног плавог пространства, тек понегде прошараног мањим острвима. Долазак на Крф и смештање у хотел дочекали смо са великим одушевљењем. Са тераса нам се пружао поглед на предивну морску пучину као и на пешчану плажу, на којој смо искористили прилику да се опустимо и расхладимо купањем у мору. Вече смо искористили за дружење у хотелу.

Освануо је нови дан. После доручка, упутили смо се у луку. Одатле смо кренули рибарским бродићем на острво Видо. Водич нам је причао о „Плавој гробници“ и српским јунацима који су бранећи част свог народа, вечно уточиште нашли у топлим водама Јонског мора. Хиљаде и хиљаде њих, храбрих и оданих ту почивају заувек. На острву се налази маузолеј који представља један од неколико споменика овог острва у част погинулих

Водич нам је причао о „Плавој гробници“ и српским јунацима који су бранећи част свог народа, вечно уточиште нашли у топлим водама Јонског мора.

“Тог дана обележавао се Дан пробоја Солунског фронта, па су многи наши званичници такође били у посети.”

Срба. Са свих страна се осећа хладан дах смрти и сећање на изгубљене животе. Минутот ћутања, као малим знаком пажње, одали смо помен онима који су овде настрадали. Уследио је повратак и обилазак Крфа. Посетили смо Српску кућу, луку где се искрцала српска војска повлачећи се преко Албаније на „острво спаса“ и још многе, нама Србима, значајне споменике. Након напорног дана, чекао нас је повратак у комфор хотела где нас је особље још једном љубазно послужило и угостило.

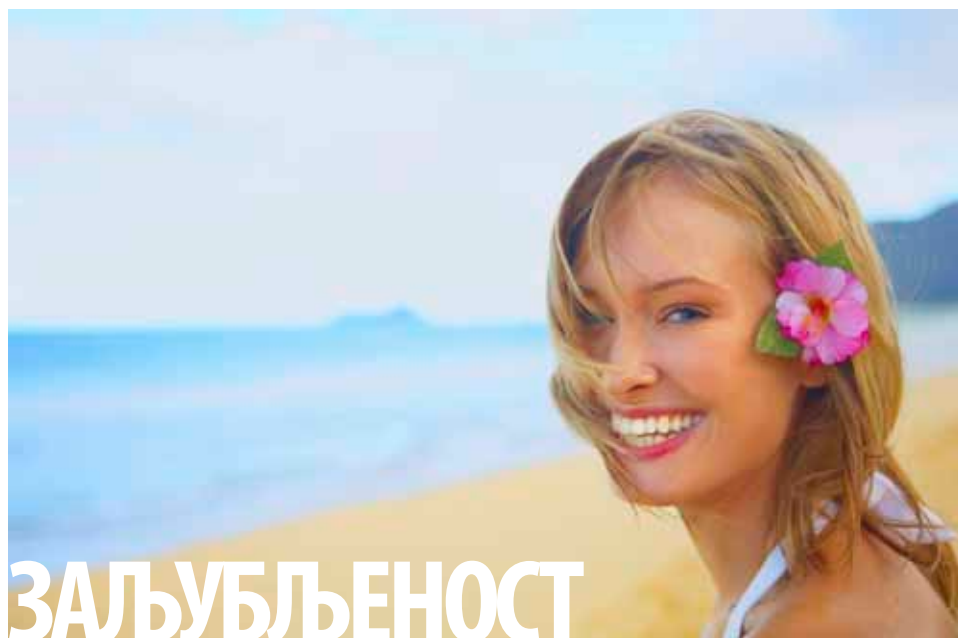
Ујутру поново трајект и повратак до Игуменице, одакле настављамо ка Метеорима. Посетили смо Велике Метеоре, један од 6 активних манастира. Налазе се на надморској висини од преко 600 м. Изгледају фасцинантно и готово невероватно делује чињеница да су дело монаха који су ту дошли у 14. веку. Поглед који се пружа одозго изазива страх, али је истовремено толико диван да једном виђен, заувек остаје у сећању. Свраћамо и до Афродитиних лековитих извора и манастира Свете Петке. После тога, чека нас Паралија и још једно незаборавно вече у Омилосу.

Дан повратка. Суморно кишно јутро шири тугу. Последње место које смо обишли био је Солун. При доласку на Зејтинлик, српско гробље у овом граду, још једном нам се буди неописиво поштовање према храбрим Србима који су за отаџбину дали своје животе. Чувар, домаћин и водич овог гробља, Ђорђе Михаиловић, великодушно нас дочекује својом причом, пуном искрених емоција и још једном подсећа да је родољубље светиња за српски народ и да је то оно чиме смо се увек поносили и што заувек треба да нам остане свето. Тог дана обележавао се Дан пробоја Солунског фронта, па су многи наши званичници такође били у посети. Због манифестација, били смо онемогућени да обиђемо цео Зејтинлик, али је и оно мало времена које смо ту провели учинило да постанемо свесни какву су страшну судбину имали наши преци. Преостало време у Солуну смо искористили за панорамско разгледање и куповину поклона и сувенира. То су били последњи сати које смо провели у овој земљи.

Повратак у Ужице доноси разочарање јер је путовање кратко трајало... Схватимо да је све готово, и да је једино што нам остаје сећање на ове дане дружења и одличног провода.

Петар Милутиновић IIIe2
Александра Ђурић IIIe2

“Танка је
граница између
љубави, с једне,
и заљубљености
или залуђености,
с друге стране.”

Заљубљеност не значи љубав. Бити заљубљен је одређено стање, а волети је чин. Стање подносимо, за чин се одлучујемо.

Потреба за љубављу у средишту је људског постојања. Иако једни мисле да заљубљеност претходи свакој љубави, други ће се сложити са тим да љубав може постојати и без заљубљености. Једно је сигурно-разлика између љубави и заљубљености свакако постоји.

Танка је граница између љубави, с једне, и заљубљености или залуђености, с друге стране. Залуђеност је почетна фаза, испуњава еуфоријом, са лептирићима у стомаку и необузданом потребом за особом која нам се допада. Заљубљеност је фаза када схватите да не можете без некога да живите, када осетите да је дан без те особе заправо изгубљен. Заљубљеност је осећај којим се чини зависним од друге особе. Но, као и у свакој заљубљености битно нам је да и ту овисност задовољимо. Важно нам је да смо са оним у кога смо заљубљени. Све време смо важни ми, а не особа у коју смо заљубљени.

Струцњаци зато тврде да заљубљеност није права љубав, јер заљубљивање није засновано на деловању воље или свесног избора. Заљубљеност је везана за осећај, привлачност, хемију, страст, лептириће у стомаку, брзе куцање срца. Непредвидива је, изненадна, тешко је можемо контролисати за разлику од љубави. Заљубљеност временом почиње да се гаси, али то не мора да значи и престанак љубави. Љубав није само обично осећање, већ дубоко јединство постигнуто снагом воље, разума и свести. Љубав је игра на дуге стазе.

За разлику од заљубљености, љубав се развија спорије и на другачије емоционалне претпоставке. Љубав је снажан осећај који задовољава основне емоционалне потребе и пружа интензиван осећај блискости. У вези која пролази кроз исправан емоционални развој, у тренутку када прође заљубљеност љубав се већ развила. Ако до развоја праве не дође, по престанку заљубљености може нам се учинити као да је љубав престала, а уствари није је ни било. Љубав је свестан чин, одлука воље, умеће које морамо савладати као свако друго умеће, као умеће одговорности и знања.

Невена Басуровић Ћ
Ивана Трипковић Ћ

Пронализим себе у улози... глумице

Први сунчеви зраци са истока пробијају се до мог јастука. Лагано подижем капке и осећам да ће дан бити диван. Отварам прозор у нади да су густе слојеви смога само прошлост, а хладан вазух који осетих у тренутку ме разбуди. Да, још један дан је испред мене и знам да ће бити добар онолико колико се ја потрудим да буде. Наравно, школска торба је већ спремна, додајем још један детаљ који је битан за овај дан, наочаре за сунце! Намрштено лице и боре на мом челу је оно што ми данас најмање треба.

Суморне слике свакодневице, сивило солитера и тупа боја асфалта, терају ме да сваки дан мењам путању којом долазим у школу. Али колико год да се трудим, ја срећем иста лица. Увек су то исти људи са својим судбинама. Ево госпођа са зеленим шалом је јуче куповала хлеб. Цовек у црној кожној јакни је стајао у пролазу зграде и чекао некога. Полицајац је намештао капу и рукавице. Све те особе јединствене су и посебне. Сви они имају своју судбину и свој пут. Знам да и мене неко гледа на исти начин и уклапа ме у исти мозаик, али не! Мени се овај мозаик не допада! Имам ја нешто друго у плану за себе.

Планови, планови... морамо их имати! Они су нам потребни да би усмерили нашу енергију ка једном циљу, да је не бисмо расипали. Дани које смо провели као средњошколци су на измаку, па сви полако сужавамо избор факултета које бисмо уписали. Тај избор нам одређује људе које ћемо

сретати у будућности, место у коме ћемо живети, уствари одређује нам судбину или бар део ње. Готово увек јаве се дилеме око тога шта је важније, разум или срце. Разум ми каже да су "права" прави избор. Осећај за правду је дубоко усађен у свима нама и ја се за њу борим у свакој ситуацији. Судија, адвокат, заиста угледно звучи. А срце! Моје срце не жели да ме стави у калуп. Срце тражи слободу, тражи могућност избора, оно хоће сав простор овога света.

Желим да будем и могу да будем све. Да будем принцеза, министарка, добри дух, зла маћеха, адвокат или било ко. Колико сам представа гледала упијајући сваку реч и покрет. Дивила се и замишљала себе у разним улогама. Ужичко позориште је блистави дијамант нашег града и чисто надахнуће нама младима. Видим себе у улози глумице, која може да буде владар и просјак, историјска личност или тек собарица у неком Нушићевом делу.

Звук звона маме осмех на мом лицу јер је означио крај школског дана. Све је остало исто, моје мисли, дилеме, разум и срце, све... сем сунца, оно је сада на западу. Пакујем свеске у торбу, проверавам наочаре које су спаковане у преслатку кутијицу коју сам добила на поклон и крећем. Овога пута ићи ћу поред позоришта, места мог надахнућа, ко зна, можда добијем инспирацију за неку нову улогу.

Драгана Кузељевић IVг

Одлука

Не знам зашто сам заволела, не разумем зашто је тешко заборавити прошлост, не разумем зашто јој се увек враћам, и прошлошћу оцртавам садашњост. Када волиш, дарујеш му срце. И то срце никада не можеш добити назад. Оно заувек остане код тог некога, понекад стоји сломљено у ормару за боље дане.

Знаш само да када се удаљиш од свог срца, осећаш тугу и тескобу. Да срце брже расте, било би га једноставније и дати. А ниси сигуран коме дајеш срце. Дарујеш га, надаш се добром, не стрепиш од лошег, само се препустиш валовима живота. А онда време покаже колико су одлуке биле лоше. При пуној брзини удариш у дно. Желим да патим, али не могу, јер је то баш оно што осећам. Желим да плачем, а суза нема. И тако желим једну жељу за другом, све док не схватим да си ти свака моја жеља, мој бол, мој смех, моја патња. Лик у огледалу каже - Доста је! Прихватам, тешко је борити се против себе, али ћу се потрудити. Избрисаћу га из свог живота. Преболећу га. Али знам да ће доћи дан када ће ОН схватити шта је изгубио. И пожелеће да се вратим, кајаће се, пећи ће га савест, али биће касно.

Сада се опраштам од тебе и упућујем ти још једном своје мисли. За љубав, као и за бол, увек је потребно двоје. Заслужујем да будем вољена, да оставим свој траг, печат. Јер то је живот. Ја бирам да живим.

Миа Крстић IV г

Тајна

Боже, не могу да наставим даље са овим муцењем. Вец месецима се та тајна таложила на дну мог срца. Обузима као зло, стеже и одузима дах. А ја? Ја као да се борим за ваздух.

Упорно покушавам да се сетим како је све почело... Једно хладно септембарско вече. Сетала сам дуго те ноћи. Нешто ми није дало мира. Ноге су ме некуд водиле, а ни сама нисам знала куда. Знала сам да грешим, била сам свесна свега, али нисам могла променити неке ствари. Овај град пружао ми је много више од ове магле која се спустила у долину реке, од ветра који ми је уносио нервозу. Љубав, сигурност и леп живот крај њега, али та савест ме прогања, не да ми мира и стално ме ломи. Знам да ме воли, учинио је мој живот лепшим. Издвојио се од других, био нешто сасвим посебно, мој анђео. Навикла сам на њега, постао је мој порок, моја дрога. Нисам могла без њега нијеног дана. Ах, тај бол! Засто је морао отићи оног тренутка када су моја осећања достигла врхунац. Све се десило чудно као у неком филму љубавном. А толико је било тајанствено. Ми смо одсјај ове реке која ће чувати тајне докле год постоји. "Баш је чутљива"-помислих. А она је верни слушалац, крије незаборавне тренутке многих младих, па чак од времена легенди. А тако и наше. И знам да нисам смела да те пољубим тог врелог јунског дана. Нисам смела да додирнем твоје усне, да помилујем твоје очи. Јер разум је говорио једно, а срце желело друго. Зашто? Никада нећу сазнати.

И када време учини своје, године раздвоје оне што се воле, поново ћу доћи у долину те реке, и сести на клупу са борама на челу, и седом косом, гледаћу младе људе и сетићу се... Та два ока ће заувек бити тиха патња моје душе, којој савест није дала мира.

Бојана Јовановић IV г

Наш сусрет после пет, десет и више година

“Good afternoon. In Užice we will land in sih hours. Safe and polite flight wish You your captain...” Седим заваљена и ушушкана у свом седишту, и размишљам о свим догодовштинама и смицалицама које смо радили у последњој, матурској години средње школе. А сећам их се као да су се десиле јуче, и не могу да верујем да је прошло чак десет година од наше матуре. После толико присећања, заспала сам. “Ehcuise me Мрс. Јовановић, we are landing, so please put your seatbelt on.” Речи љубазне стјуардесе су ме пробудиле.

У мени полако почиње још јаче усхићење, и позитивна трема поводом прославе десетогодишњице матуре. Питам се како сви изгледају, да ли су удати, ожењени, имају ли деце? Милион питања ми пролази кроз главу. Са неколико њих сам остала у контакту, али са неким сам изгубила везу, и веома се радујем нашем поновном сусрету. Напокон смо слетели, и на аеродрому су ме дочекала насмејана лица мојих другарица из средње. Са њима сам остала у контакту, након одласка у Америку на специјализацију. Једва сам чекала да их видим, загрлим, сазнам шта се све ново издешавало док сам била одсутна. Ивана ме је изненадила, јер је била у другом стању. Бојана се верила са својим дугогодишњим дечком, док је Виолета тек почела да “живи живот” када се скрасила на послу. Александра је дошла са својом једногодишњом ћеркицом Аном, а Миа, па она не планира ништа до своје тридесет пете године. Отишле смо у мој стан и почеле да се припремамо за прославу. Као да се ништа није променило. И даље Миа зна месец дана унапред шта ће да обуче, и даље се ја последња спремам. Као да и нису прошле све те године. Осећај је био диван. После неколико сати приче, смеха, па и понеких суза приликом присећања свега, кренуле смо на прославу. Не зна се која је била узбуђенија. Ушли смо у велику салу, препуну људи. Сви су били насмејани, срећни, свако је причао са неким. Неко је дошао сам, неко са мужем. Наравно, зна се ко је био најгласнији и најбројнији - фамозни Графичари. Сви су стајали у једном ћошку и док смо им прилазили,

подсетило ме је на најлепше дане које смо провели у средњој школи. Нису се много променили, сем што су изгледали старије и озбиљније. Многи од њих су се оженили, и удали, имају децу, а неки ће их тек добити. Причали смо о свему и свачему, и нисмо ни приметили да сати пролазе. Дошло је време за полазак, али смо се договорили да се и сутра видимо, да наставимо. Када сам дошла у стан, била сам пресрећна, желела сам да ноћ још дуже траје. Осетила сам као да ми је поново осамнаест, и једноставно нисам желела да тај осећај нестане. Било ми је драго што сам се видела са њима. Сутрадан је била иста прича, сати и сати препричавања доживљаја, свега што смо пропустили.

Знала да ћемо се после поново растати, свако ће опет отићи на своју страну, али нам увек преостају овакве прославе на којима ћемо баш сви бити заједно. А до тада, са осмехом на лицу ћу се сећати ове, и са великим узбуђењем ишчекивати другу.

Јована Јовановић IV г

Савест је тиха патња душе

Свако од нас сања своје снове, жеље и хтења, циљеве којима стреми. Бујица свакодневице нас носи, насукавши нас понекад на стене у брзацима живота. Ти ударци од стене, понекад праве огреботине, а некад су болни, пуни модрица. Ипак, сваки оставља ране на души.

Око мене људи. Добри, лоши, тихи, бучни, људи који траже помоћ, људи који нуде помоћ, невидљиви људи. Људи траже и дају. Поклањају и краду. И сви они остављају траг у мојој души. Упорнији чак и од моје сенке, јер и по обичном дану њихове судбине иду са мном. Неке од судбина се забадају у моју душу као Христов венац. Ти људи будућност и наду гледају као кроз мутну воду. И понекад траже моју снагу. Траже моју руку у тунелу незнања, да их поведем према светлости на крају. А ја- као огрнута у неку лепљивост, глува за њихове страхове и недоумице. Човек у мени је затајио. Моја себичност и небрига за испружену руку су направиле калуп, и сатерале ме у њега. Моја савест је усправна, као да се одвојила од мене, и као да се није прилагодила овом оловном срцу. Чини ми се да је моја бол већа од њихове. Да је њихова патња као кап према мом мору патње. И окрећем леђа. Бирам пут без туђег крста на леђима. Чини ми се да моја реч утехе ниста не би променила у његовом устајању из блата, да их та реч не би васкрснула ис пепела незнања.

А онда се појави. Прво полако, ако искра и брзо нестане, па онда све чешће и светлије. Засија на небу покајања. Савест не да мира, ни у часовима забаве и расположења. А највише притиска у часовима самоће. Опхрва душу и поставља хиљаду питања. Питања на која тражи одговоре, правдам се самој себи, а видим да лажем. Лажем себе, лажем душу окорену, хладну. И питам. Покушавам да се искупим оправдањем, само мени знаним. Али узалуд. Човек у мени се буну. Хоће да покажем оно од искона у мени, да је љубав према другом човеку највећи дар од Бога. И душа пати за изгубљеним пријатељем, за пруженом руком коју нисам прихватила. Савест пече као жар на кожи и испуњава ме као усуд.

А онда се пружа нова шанса. Неко други отвара срце, гледа ме очима пуних исчекивања. И човек у мени се буди, побеђује. Савест је чиста, исијава свом снагом, испуњава моје срце. Као да изнад мене сија ореол, јер савест више није тиха патња душе.

Ивана

Признајем
био сам сам,
и сва туга овог света
почела је и мени да смета.

Онда је одједном
време стало,
небо ми је на поклон
Ивану дало.

Из мог срца
нестало је туге бремене,
љубављу нашом заустављамо време,
јуримо срећу,
заборављамо тугу,
стижемо облаке и шарену дугу.

Наша је љубав
сваки дан већа,
то је за мене
једина, права срећа.
ти си Ивана-
моја ЈЕДИНА

Петар Милутиновић IIIe2

Љубав или лова

Описујем те стиховима
јер то је јаче од мене,
никада нећу моћи
разумети вас жене.

Очекивао сам
да је права љубав
која ми се даје,
и у жељи да заувек траје
сагорех од не к'о танка свећа,
одлете, одлепрша моја срећа.

Сада, остављен и сам,
зељан коме љубав да дам,
купујем карте за срећу на шалтеру снова,
схватих – да је за тебе важна ЛОВА.

Тешим се – млад сам,
другу ћу наћи,
која моју љубав неће да траћи
причама о поклонима скупим,
које ја не могу да јој купим.

Петар Милутиновић IIIe2

ПРАВО НА ПРИВАТНОСТ

Људско достојанство и право на приватни живот човека су неповредиви. Ко неовласцено начини фотографски, филмски, видео или други снимак неког , и тиме осетно задре у његов лични живот, или ко какав снимак преда или показује неком трећем лицу , или му на други начин омогући да се са њим упозна, казниће се новчаном казном или затвором.

Нико нема право да те снима, осим тебе самог или особе коју за то овластис.

Нико, без пристанка лица које је на фотографији, не сме објавити исту, јер може бити казњен.

КУПОВИНА ПРЕКО ИНТЕРНЕТА

Куповина преко интернет представља веома атрактивну могућност:

1. Не морас да устајес из столице, а плаћас електронским путем.

2. Избежавати куповину на малим сајтовима јер често нису довољно добро заштићени.

3. Никада не откривај ПИН своје картице , тај број послодавцу уопште није потребан , али ако га зна свакако ће му добро доћи да са твоје картице украде и последњи динар.

4. Одштампай нарудзбеницу и чувај копије услова продаје, и услове враћања робе, и гаранције. Користице као доказ ако додје до проблема.

Ивана Трипковић 1м1

Тамара Јовановић 1м1

